

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
18 C
46

CONSTITVTIONES
ET DECRETA CONDITA IN PROVINCIALI SYNODO CONSENTINA

sub Reuerendiss. Domino D. FANTINO Petrignano Dei & Apostolicæ sedis gratia Archiepiscopo Consentiæ

Anno Domini M D LXXIX.

ROMÆ Apud Franciscum Zanettum M D LXXX.

CVM LICENTIA SVPERIORVM.

CONSTITVTIONES
ET DECRETA CONDITA IN PROVINCIALI SYNODO CONSENTINA

Sub Reuerendiss. Domino D. FANTINO *Petrignano Dei & Apostolicæ sedis gratia Archiepiscopo Consentiæ*

Anno Domini M D LXXIX.

Sessio prima celebrata die decima mensis Maij.

NOS Fantinus Petrignanus Dei & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Consentiæ de Reuerendissimorum DD. Coepiscoporum consilio, & assensu in prouinciali Synodo nostra Consentiæ legitime congregata, hæc quæ sequuntur decernimus, & ordinamus.

De fidei orthodoxæ professione.

INTER Omnes pastoralis officij sollicitudines præcipua, quæ ad Catholicæ fidei integritatem pertinet versari debet, vt quæ totius spiritualis ædificij fundamentum est, inuiolata permaneat, & omnes in eius puritate immobiles persistant. Quare ab eiusdem fidei ne

gotio veluti omnium præstantissimo exordiendum duximus, eandem fidem iuxta formulam à fel. recor. Pio Papa Quarto traditam vnanimiter profitentes, quam hic inferius subijciendam esse visum fuit.

Formula orthodoxa fidei professionis.

EGO N. firma fide credo & confiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet:

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cęli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia sęcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, nō factum, consubstantialem patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cęlis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine: & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis: sub Pontio Pilato passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum scripturas. Et ascēdit in cęlum: sedet ad dexteram patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem: qui ex patre, filioq. procedit. Qui cum patre, & filio simul adoratur, & conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et vnam sanctam catholicam, & apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma, in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum.

Et vi-

Et vitā venturi ſæculi. Amen. Apoſtolicas,& eccleſiaſticas traditiones,reliquaſque eiuſdem Eccleſię obſeruationes,& conſtitutiones firmiſſime admitto, & amplector. Item ſacram ſcripturā iuxta eum ſenſum, quem tenuit,& tenet ſancta mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum ſcripturarum admitto:nec eam vnquā niſi iuxta vnanimem conſenſum Patrū accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque ſeptē eſſe vere,& proprie ſacramenta nouæ legis à Ieſu Chriſto D. N. inſtituta,& ad ſalutē humani generis (licet non omnia ſingulis neceſſaria) videlicet, Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiā, Pænitentiam,Extremam vnctionem,Ordinem,& Matrimonium: Illaque gratiam conferre,& ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem ſine ſacrilegio, reiterari non poſſe. Receptos quoque, & approbatos Eccleſię Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto. Omnia & ſingula, quæ de peccato originali & de Iuſtificatione in ſacroſancta Tridentina ſynodo definita,& declarata fuerunt amplector,& recipio. Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum,proprium,& propitiatorium ſacrificiū pro viuis, & defunctis:atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ ſacramento eſſe vere, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vnà cum anima, & diuinitate D. N. Ieſu Chriſti, fieriq; conuerſionem totius ſubſtantię panis in corpus,& totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem: quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationē appellat. Fateor

etiam ſub altera tantũ ſpecie totum atq; integrũ Chriſtum, verumq; ſacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſq; ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos vnà cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe, eosq; orationes Deo pro nobis offerre, atq; eorum reliquias eſſe venerandas. Firmiſſime aſſero Imagines Chriſti, ac Deiparę ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorũ, habendas, & retinendas eſſe, ac eis debitum honorem & venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiã poteſtatẽ à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe; illarũq; vſum Chriſtiano populo maxime ſalutarem eſſe affirmo. Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam omnium Eccleſiarum matrem, & magiſtrã agnoſco: Romanoq; Pontifici, beati Petri Apoſtolorũ principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro. Cętera item omnia à ſacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipue à ſacroſancta Tridentina ſynodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor: ſimulq; contraria omnia, ac hæreſes quaſcũq; ab Eccleſia dam natas, reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram catholicã fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vſq; ad extremum vitę ſpiritum conſtan tiſſime (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, ac à meis ſubditis, vel illis quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari quantum in me

erit curaturum. Et ita ſpondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Eandem fidei profeſſionem facere teneantur etiam omnes prouiſi de beneficijs quibuſcumq; curam animarũ habentibus intra duos menſes à die adeptæ poſſeſſionis in manibus ipſius Epiſcopi, vel eo impedito coram generali eius Vicario, ſeu officiali: ſeq; in Romanæ Eccleſię obedientia permanſuros ſpondeant, ac iurent. Prouiſi autem de Canonicatibus, & dignitatibus in Eccleſijs Cathedralibus non ſolum coram Epiſcopo ſeu eius officiali, ſed etiam in Capitulo idem facere teneantur. Alioquin prædicti omnes prouiſi, vt ſupra, fructus non faciant ſuos, nec illis poſſeſſio ſuffragetur.

Idem quoq; ſeruent, qui impoſterum ad doctorales vel magiſtrales gradus promouebũtur in ipſo promotionis actu. qui vero hactenus promoti ſunt, & fidei profeſſionẽ facere prout tenebantur ex bulla Pij Quarti omiſerunt, pœnas in eadem bulla contentas incurriſſe declarentur. Quæ bulla obſeruetur etiam in omnibus publice vel priuatim, Theologiam, Canonicam, vel Ciuilem cẽſuram, Medicinam, Philoſophiá, Grammaticam, vel alias liberales artes profitentibus, & profeſſuris ſub pœnis ibidem contentis.

Profeſſio vero fidei iuxta præſcriptam formam ſemper fieri debeat, & in ea facienda præcipue obſeruetur vt publice, & palam ab omnibus adhibitis teſtibus fiat, & coram Notario, qui eam in publicum inſtrumẽtum redigat, & in peculiarem librum ad eum tantum

vſum

vſum comparatum vnà cum profitentis ſubſcriptione referat. Liber autem in Archiuio Epiſcopali erit diligenter ad perpetuam rei memoriam aſſeruandus.

De libris exhibendis.

CVM Hæreticorum libros ad fidelium mentes inficiendas plurimũ nocere compertum ſit: Propterea Epiſcopi Regulas Indicis de libris vetitis ex auctoritate fel. recor. Pij Papæ Quarti editas, ab omnibus ſeruari ſtudeant, mandentq; Theologis, legum Doctoribus, Medicis, Ludi Magiſtris, alijsq; libros habentibus, vt librorum ſuorum notulã pariter ab eis ſubſcriptam infra tempus ſtatuendum, fideliter edant, præcipiantq; etiam omnibus, qui in eorum oppidis, & locis libros tam impreſſos, quàm manuſcriptos introducũt, vt illos niſi prius recogniti, & approbati fuerint, nec retinere, alijsue legẽdos tradere, aut modo aliquo alienare, aut commodare audeant ſub pœnis iuxta Indicis præſcriptum per ipſos incurrendis. Hæredes quoq; vel executores vltimarum voluntatum Indicem librorum à defunctis relictorum intra menſem poſt obitum Ordinarijs ſuis exhibere teneantur; & debeant, nec ipſis vti, aut illos, niſi eorum indicẽ attulerint, vendere, vel alienare valeant: alioquin nullam excuſationẽ prætendere poterũt, quominus in cenſuras & pœnas Apoſtolicis conſtitutionibus decretas incurriſſe cenſeantur.

De ſacrificio Miſſæ.

QVONIAM in diuino hoc ſacrificio, quod in Miſſa

Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruente immolatur, qui in ara Crucis semel se ipsum cruente obtulit. Ideo vt singulari religione, ac pietate, & à sacerdotibus celebretur, & à populo colatur, iuxta sacri concilij Tridentini præscriptum, diligenter episcopi infrascripta seruanda, & cauenda curabunt, & in primis:

Omnes sacerdotes etiam regulares, qui Romano Missale vtuntur, in omnibus cæremonijs, ac ritibus in formula Missalis præscripta ad vnguem coueniant, nihil addendo, aut mutando ex his, quæ in cuiusq; diei Missa continetur, vel etiam in ipsius Missæ ordinario.

Debitisq; horis celebretur, nec ante auroram, nec post meridiem nisi ex legitima causa à Iure permissa; neq; bis in die, nec extra ecclesiá, vel oratoria, nec priuatis in ædibus, aut alio in loco præterquam in ecclesijs, aut oratorijs diuino cultui tantum dedicatis, ac ab episcopo designatis & visitatis. & qui cótrafecerit, Missas vespertino tempore celebrando contra bullam Pij V. pœnis in eadem bulla contentis puniatur, in ceteris vero à ministerio altaris per biennium suspensus esse intelligatur, & graui etiam ab episcopo animaduersione afficiatur.

Nullus pręterea publice, & notorie criminosus, ac presbyter alienæ diœcesis sine commendaticijs litteris sui episcopi ab vllo episcopo ad diuina celebranda, & sacramenta administranda admittatur.

Ordinarijq; inuigilent, ac bene perspiciant, quænam dimissoriæ sint approbandæ, vel reijciendæ cum

exemplo constet, innumerabiles fraudes hac in re cõmitti consueuisse.

Sacerdotes celebraturi Missam, prius priuate perlegant, & percurrant, suisq; adnotent signis, priusquam ad altare accedant: ad quod postquam accesserint, ea qua decet reuerentia à principio vsque ad finem sacra mysteria peragant: clare, & distincte legant lectiones, epistolas, & Euangelia, & specialiter Secreta, ad hoc vt omnia inter celebrandum recte & composite, nec minus celeriter, quàm decet, nec minus tarde peragãtur.

Ad quæ omnia vt facilius inuitentur, omnibus Missam, antequam ad altare accedãt, vt præmittitur, legentibus, & cum præmissa reuerentia celebrantibus, hæc Synodus quadraginta dierum indulgentiã concedit.

Et vt puriores ad rem diuinã accedant, omnes Missam celebraturi prius se colligant, & orantes in tanti mysterij cogitatione mentẽ defigant, & dum sacras uestes induunt, psalmos, & collectas recitent. hortamurq; vt singula saltem hebdomada peccata sua deuote confiteantur: quod & sæpius vnusquisq; facere debet, cum septies in die cadat iustus. Et quotiescumq; se in mortali peccato constitutum senserit, non celebret, non habita copia confessoris; nisi forte causa vrgẽs, vel necessitas immineat, quæ nisi graui cum scandalo nequeat præteriri: & tunc adsit contritio, & propositum confitendi iuxta sacri concilij præceptum.

Et quia per externi candoris speciem interior sacerdotum munditia denotatur: Ideo vt sacerdotes omnes superpelliceis, amictibus albis, cingulis, manipulis, sto-

lis

lis, planetis, dalmaticis, seu tunicellis, pluuialibus, & paramentis candidis, & mundis ac integris, nō autem laceratis vtantur, episcopi curent.

Nemo vbi id commode fieri poterit, celebret cum vino rubro propter corporalia, & purificatoria, quæ ex nonnullorum sacerdotum negligentia & incuria, aliquando adeo sordida inueniuntur, vt aliquibus horrori sint.

Nemo igitur corporalibus, aut purificatorijs immundis, aut sine debito tobalearum, ac duarum candelarum numero temere celebret, aut cum Calice fracto, vel rubigine consumpto, ac sordido.

Calices insuper sacerdotes semel in hebdomada lauent, & aquam in piscinam ponant.

Missæ vero eodem tempore in altaribus ita inter se disiunctis, & separatis celebrentur, vt alter sacerdos ab altero non perturbetur.

Omnibus etiam sacerdotibus pręcipitur, vt nullius priuati causa horam Missæ popularibus suis commodam, aut anticipent, aut differant: nec Missam inchoatam adueniēte aliquo repetant, nec ad altare expectēt, aut alia ratione contra rei sacræ decorū, aut populi vtilitatem alicui obsequium præstent: & contra faciens arbitrio episcopi puniatur.

Tollant episcopi authoritate Tridentinæ Synodi sumptuosa conuiuia, ludos, choreas, ac quod ad auaritiam pertinet cuiusuis generis mercedum cōditiones, pacta, acceptationes munerum, & quidquid in nouis Missis, & earum, quæ publicæ oblationes dicuntur, ita

quòd penitus præmissorum omnium tollatur abusus.

Nullus etiam ad nouæ Missæ celebrationem admittatur, nisi prius fuerit ab ijs quos episcopus designauerit, examinatus, vtrum sit instructus in cęremonijs necessarijs, noritq; alia, quæ in Missarum celebratione requiruntur. Qui autem in his deliquerit, per sex menses ipso iure ab altaris ministerio sit suspensus, & arbitrio episcopi puniatur.

Prohibeantq; episcopi ne pauperes mẽdicantes seu eleemosynas petentes per ecclesias, tempore Missarũ, prædicationum, aliorumq; diuinorum officiorũ eant; sed ad valuas ecclesiarum stare faciant sub pœnis, quæ in Sanctissimi Domini nostri Pij Quincti bulla continentur.

Religiosi quoque cuiuscũq; ordinis, status, & conditionis existant, sub excõmunicationis pœna non audeant, & præsumant celebrare in aliquo loco extra eorum ecclesias & monasteria Rectore contradicente.

Et quia contingit sæpe in quibusdam ecclesijs, vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex varijs defunctorijs relictis impositũ esse, vt illis pro singulis diebus à testatoribus præscriptis nequeãt satisfieri; vel eleemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeo tenuẽ esse, vt non facile inueniatur, qui velit huic se muneri subijcere; vnde depereunt piæ testantium voluntates, & eorũ conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur: Ideo ad hoc vt relicta ad pios vsus plenius, & vtilius impleri possint, statuit prouinciale Concilium, quòd pro qualibet Missa celebrãda

da in hebdomada falté pro eleemofyna presbyter capellanus,vel celebrans annuos ducatos quattuor habeat; & impofterum capellę ædificandæ non nifi cum dote fecundum taxam prędictam erigantur; erectæ vero ad eandem taxam reducantur. Vbi vero ob magnũ Miffarum numerum defunctorum voluntati fatisfieri non poterit,epifcopi eorum arbitrio,& cum maturitate Miffas ipfas ad congruentem numerum reducant: Ita tamen vt eorum femper defunctorum commemoratio fiat,qui pro fuarum animarum falute legata ea ad pios vfus reliquerunt.

Neue Chriftifideles à propriarũ parochialium cultu,& à diuinis audiẽdis à proprio parocho,à quo Chriftianæ fidei erudimenta falutaria monita feftorũ dierum, & circa contrahendas nuptias denunciationes exaudiant inpofterum auertantur:ftatuimus,vt nullus presbyter, Beneficiatus, vel Capellanus cuiufcunq; capellæ Dominicis, alijsq; feftiuis diebus in oratorijs fodalitatũ fecularium,quas confraternitates appellant, alijsue ecclefijs, capellis,aut oratorijs fecularibus,quæ parochialis ecclefię finibus continentur,Miffas,& alia diuina officia hora nimis præpropera celebrare,atq; ad ea audienda populũ cõuocare audeat.Idẽq; à ruralibus presbyteris,& capellanis aliquarum ecclefiarum parochialium,& capellarum obferuandũ effe decernimus.

De reliquijs, & veneratione Sanctorum.

Reliquiæ Sanctorũ in honeftiffimis locis,ac in decẽtiffimis vafculis in ecclefijs afferuentur, & fola pietatis

tatis, non quæstus gratia luminaribus accensis populo ostendantur; nec ita passim sine episcopi licentia è vasculis extrahantur, ad infirmos nullo pacto deferatur. Qui temere aliter fecerint, ab episcopis ipsis pro modo culpæ pœna afficiantur.

De festorum dierum obseruatione.

CVm dierum festorum obseruatio ad Dei cultũ maxime pertineat, & in lege diuina præcipiatur: Ideo episcopi diligenter curent, vt dies Dominici, & alij ab ecclesia recepti, vel loci consuetudine, pręcipue vero in honorem Dei, beatæ Virginis, & Sanctorum feriati cum omni veneratione obseruentur per ciuitates, & diœceses iuxta Sanctissimi D. N. Pij. V. Bullam, & sacros canones.

Et omnes Christifideles in diebus præfatis ecclesias frequentent, diuinis officijs deuote intẽdant, à quibuscumque operibus illicitis, iudiciorum agitationibus, emporijs, nundinis, alijs mercatorijs cõuentibus exercendis quocunque nomine nuncupentur, abstineant; & maxime rustici, qui in hoc sæpe delinquunt.

Conuentiones etiam, quæ consilia seu parlamenta vocant, si necessitas vrgeat, post vesperas tantum (dum modo non in ecclesijs, & cœmeterijs) fieri permittant.

Esculenta & poculenta venundari possint, dummodo id fiat post Missarum solemnia.

Qui vero festis diebus illicitum opus aliquod faciẽtes deprehensi fuerint, præter diuinam vltionem & alias pœnas ex eiusdem bullæ dispositione inflictas

graui-

grauiter quoq; arbitrio episcopi pro modo culpæ puniantur.

Et vt festiui dies firmiter in hac prouincia obseruentur, infrascriptum Calendarium describi visum fuit.

De Calendario festorum dierum.

IANVARIVS.

I Circumcisio Domini nostri Iesu Christi.
VI Epiphania Domini.

FEBRVARIVS.

II Purificatio Beatæ Virginis.
XXIV Matthiæ Apostoli.

MARTIVS.

VII Thomæ de Aquino.
XXV Annunciatio Beatæ Mariæ Virginis.

APRILIS.

II Francisci de Paula.
XXV Marci Euangelistæ.

MAIVS.

I Philippi, & Iacobi Apostolorum.
III Inuentio sanctæ Crucis.

IVNIVS.

XXIIII Natiuitatis S. Ioannis Baptistæ
XXIX Petri & Pauli Apostolorum.

IVLIVS.

XXV Iacobi maioris.

AVGVSTVS.

X Laurentij Martyris.
XV Assumptio Beatæ Mariæ Virginis.
XXV Bartholomæi Apostoli.

SEPTEMBER.

VIII Natiuitas Beatæ Mariæ Virginis.
XXI Matthæi Apostoli, & Euangelistæ.

XXIX Dedi-

XXIX *Dedicatio Basilicæ sancti Michaelis Archangeli.*

OCTOBER.

XXVIII *Simonis & Iudæ Apostolorum.*

NOVEMBER.

I *Omnium Sanctorum.*

XI *Martini Episcopi & confessoris.*

XXX *Andreæ Apostoli.*

DECEMBER.

VIII *Conceptio beatæ Mariæ Virginis.*

XXI *Thomæ Apostoli.*

XXV *Natiuitas D.N. Iesu Christi.*

XXVI *Stephani Protomartyris.*

XXVII *Ioannis Apostoli, & Euangelistæ.*

FESTA MOBILIA

Omnes Dominicæ totius anni.

Feria Quinta in Cœna Domini per horas Missarum.

Pascha Resurrectionis D. N. Iesu Christi, cum duobus diebus sequentibus.

Ascensio D. N. Iesu Christi.

Pentecostes cum duobus diebus sequentibus.

Festum sanctissimi Corporis Christi.

Præterea dies festos Patronorum ecclesiarum Cathedralium, & alios, qui peculiari quadam deuotione, & laudabili consuetudine nonnullis in locis huius prouinciæ obseruari consueuerunt, sanctificandos, ac fideliter obseruandos Episcopi curent.

De sacris Imaginibus.

QVod autem ad sacrarum Imaginũ cultum, & venerationem attinet, eam reuerentiã & honorẽ illis episcopi impendi curent, quam sacrosancta Tridẽtina synodus statuit; idq; sæpius populum edoceri studeãt: Atq; vt debitus cultus, honorq; dictis sacris imaginibus exhibeatur prohibuit, ne signũ tam salutiferæ Crucis,

cis, quàm beatissimę Virginis, & omniũ Sanctorũ, aut in immundis, & cõtemptibilibus locis, siue in pauimẽtis post hac collocetur, & collocatum (si quid forte inhoneste depictum reperiretur) deleatur. Inobedientes vero pœnas ab episcopis statuendas luant.

De Indulgentijs.

CVM Indulgentiæ à summo Pontifice cõcessæ, publicandæ erunt, doceāt parochi, & apud Ecclesiam esse earum concedendarum potestatem à Christo illi collatam, & illarũ vsum plurimi faciendum, cum Christifidelibus fructuosissimę sint ad animarum salutem. episcopi diligenter scrutentur si quæ absurditates aut indignitates ob ignorantiam, aut superstitionem, aut aliunde quomodocumq; prouenerũt, & eas sigillatim adnotatas in proxima Synodo diœcesana: si vero fuerint abusus grauiores in prouinciali referant, vt communi consilio ad sanctissimũ Romanũ Pont. deferantur, Quo auctore, quicquid expedierit, constituatur.

Pius Quinctus fel. re. Pont. Max. quascumq. Indulgentias, etiam perpetuas, quas qui cõsequi voluissent, manus conferre deberent adiutrices, quas à quęstu ductas penitus abrogauit, quod neminē ignorare pium valde ac necessarium est; nec ab inferiore publicari possint absq; episcopi licentia.

De Prædicatione verbi Dei.

INter cetera, quę ad salutē populi Christiani spectant, pabulũ verbi Dei permaxime sibi noscitur esse ne-

cessarium: quia sicut corpus materiali, sic anima spirituali cibo nutritur, eo quod non in solo pane viuit homo, sed in omni verbo quod procedit exore Dei: vnde episcopi ex sacrosancti concilij Tridentini decreto, & per viscera Iesu Christi hortantur, cum hoc præcipuũ munus sit eorum, vt in hanc curã toto animo incumbant, atq; ipsi oues suas verbi diuini prædicatione pascere non prætermittãt; & si legitime impediti fuerint, viros idoneos potentes in opere, & sermone assumant ad huiusmodi prędicationis officium salubriter exequendum.

Idem etiam fieri curent in alijs ecclesijs per parochos omnibus Dominicis, & solẽnibus diebus festis: tempore autem Ieiuniorum, Quadragesimæ, & Aduentus Domini quotidie vel saltem ijs diebus quibus episcopi ipsi expedire iudicauerint.

Parochis impeditis per alios impensis eorum, qui eas præstare vel tenentur, vel solent deputandos in Ciuitate, aut quacumq. parte diœcesis prædicandi munus expleri episcopi curent.

Sollicite etiam prouideant episcopi in parochialibus etiam si quouis modo exemptæ dicerentur, aut ali cui monasterio etiam extra diœcesim forsan annexæ, vel vnitæ modo re ipsa in diœcesi sint, vt diebus saltẽ Dominicis & festis solemnibus populus cælestis doctrinæ pabulo pascatur. quod si parochi etiam si ab episcopi iurisdictione se exemptos esse prætenderent, ab episcopo moniti trium mẽsium spatio muneri suo defuerint, per censuras ecclesiasticas, seu aliàs ad ipsius arbitrium

arbitrium episcopi cogantur; ita vt etiam si ei sic expe dire visum fuerit ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet honesta merces persoluatur donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

Si quis prædicta adimplere contempserit, sciat se di strictæ subiacere vltioni.

Et quoniam inuidens zizaniorum sator, semper humanæ saluti diabolus, quod in agrum dominicum per se directe non potest, id nonnunquam per suos quos possidet, cupiditatis igne succensos exquisitis modis efficere conatur: idcirco episcopi summopere aduertant, cuius vitæ sint hi per quos verbum Dei seminatur in populo, ne plantare fingentes destruant.

Moneantq; episcopi quoscumque, qui hoc officio prędicandi funguntur, & per viscera Iesu Christi rogēt, vt ipsius Euangelium sincere populo prędicent, ac annuncient, imitentur eius vestigia viris Apostolicis prę-cipientis, Prædicate Euangelium omni creaturę. & iterum, Docete omnes gentes seruare quæcumq; manda ui uobis.

Vtantur interpretationibus sanctorum Ecclesię antiquorum Doctorum, prout etiam in concilio Lateranensi constitutum est.

Cessent in sanctis concionibus profanarum legum minime necessariarum citationes, poetarum auctoritates, superuacuæ subtilium quæstiones, & plerunq. futilium allegationes, ac hæreticorum opiniones & argumenta; nisi id vrgens necessitas postulet, & id quanto minus fieri potest, nominatim recenseat, sed omnino

refellant, memores ſemper oportere eos, qui docent, & inſtruunt animas rudes eſſe tales, vt pro ingenio diſcentium ſemetipſos poſſint aptare, & verbi ordinem pro audientis capacitate dirigere.

Inſtruant populum ad obſeruationẽ præceptorum Dei, vt fidem inconcuſſe teneant, atq; omnibus mandatis Dei & Eclefiæ pareant.

Decreta concilij Tridentini, prẹſertim, quæ ad mores, & Chriſtianam diſciplinam reſtituendam pertinẽt, & has conſtitutiones populo ſtudioſius inculcent.

Parentes adhortẽtur ad bene educandos liberos ſuos adhuc in tenera ætate conſtitutos, cum ea ætas ceterarum ætatum fundamentum ſit & principium.

In aliquem tacite vel expreſſe non inuehantur, ſed generatim vitia redarguãt, prẹlatos, & magiſtratus pie & reuerenter admoneant, ſubditos ad eorum obedientiam excitent.

Non erubeſcant Chriſtum crucifixum Chriſtianis prẹdicare, cuius amorem ſtudeant ſaxeis hominũ cordibus infigere.

Sint in verbo diſcreti, & caſti; quia Eloquia Domini, eloquia caſta.

Præmoneantur Prædicatores prædicti ab epiſcopis, & curatis omnibus quid magis, vel minus pro loci, & popularium peccatorum qualitate ſit audientibus enunciandum.

Studeantque ea, qua decet charitate abuſus ciuitatis, & diœceſis tollere, & in his ſiſtant, vt ſic circa eos opportune, & importune inſiſtentes quotidie populum

lum ad amorem Dei trahant, vitia detestentur, ad virtutum amplexus auditores allicientes.

Habeant præ oculis honorem Dei, & animarum salutem, nihil ad gloriam, & ostentationem facientes.

Non quęstui intenti, nec quę sua, sed quæ Iesu Christi sunt quęrentes, vt sic iuxta veritatem, dent cibum in tempore, & frangant esurienti panem.

Supradicta omnia, quę concionatores obseruare tenentur, episcopi non solum concionatoribus ipsis notificent, sed in licentijs eisdem de prædicando in eorum diœcesi concedendis inserant.

Regulares cuiuscumq; ordinis meminerint se nisi à suis superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia etiam in ecclesijs suorum ordinum prędicare non posse. cum qua licentia personaliter se coram episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur antequã prædicare incipiant: quibus contradicentibus, etiam in prædictis suorum ordinum ecclesijs prædicare non præsumant.

Regularibus vero extra claustra, & obedientiam religionum suarum viuentibus prædicatio interdicatur etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu.

Et quia sæpe oriri solet contentio in eligendo Prædicatore: ideo ad tollenda scandala, hęc synodus inhibet, ne seculi potestates, magistratus, aut vniuersitas aliqua vllo pacto se se ingerant in Prædicatore deligẽdo, cum totum hoc munus ad episcopos, & ecclesiarum Rectores ex sacrorum Canonũ dispositione pertineat;

qua

qua in re si difficultas aliqua suborta fuerit, ad ordinarium deferatur, qui modis omnibus ecclesiarum immunitati consulat, sicut magis conducere iudicauerit.

Statuit etiam hæc synodus, vt transacto quadragesimali tempore, & alijs temporibus, prędicatores omnes, qui in ciuitate, & diœcesi vice episcoporum, aut curatorum laborauerint, quasi villicationis suę rationē reddituri, se conspectui episcopi, aut vicarij præsentent, relaturi quomodo tam secularium, quàm regularium vita, & mores se habeant; si quid sit, cui pro Dei honore & subditarum animarum salute consulendum sit: Quod si quis in se pręsentando (iusta cessante causa) contumax fuerit, episcopi de cetero eundē ad prædicandum non admittant.

Ab historijs apochryphis, & miraculorum non approbatorum recitatione penitus abstineant.

De Conceptione beatæ, & gloriosę semper virginis in popularibus concionibus propriam sententiam asserendo & contrarium refellendo, aut impugnando disputare non audeant: sed Bullá pię recor. Pij Papæ Quincti, super hoc editam inuiolabiliter obseruent.

Passionem Domini nostri Iesu Christi lucescente die nisi locorum ordinarijs aliter expedire videbitur doctè, piè, & grauiter exponant, nihilq; in ea, quod à Christiana disciplina & à tanti mysterij dignitate alienum sit, etiam ad lachrymas commouendas dicatur deinceps, aut modo aliquo fiat.

Studebunt episcopi, vt cum ipsi prædicare non poterunt prædicationibus semper assistant, vtque clerici omnes

omnes cuiuscumq; dignitatis fuerint, in eis intersint, prouideant, & seculares dominos, magistratus, & officiales omnes in concionibus adsint sæpe commoneant, vt eorum exemplo populus ad audiendū verbum Dei reddatur alacrior.

De prębenda Theologali, & lectione sacrę Scripturę in Monasterijs.

SAcrarum scripturarum lectioni incumbēdum esse, in eaque assidue versandum tum Apostoli ad Timotheum, tum sanctorum Patrum, & Cōciliorum admonitione docemur; nouissime etiam generalis Tridentini concilij decreto iubemur: quare si in cathedralibus aūt alijs in collegiatis ecclesijs insignibus præbenda, seu stipendium sacræ Theologiæ doctori & interpreti adhuc assignatum aut deputatum non extitit; ne tam vtile, tamq; necessarium munus omittatur; statuimus, vt ab episcopis primo quoq; tempore juxta prædicti generalis concilij præceptū statuatūr, vel ex præbenda quomodocumque, præterquam ex causa resignationis proxime vacatura, cui aliud onus incompatibile, & quatenus in ipsis ecclesijs nulla, vel non sufficiens præbenda foret Metropolitanus vel episcopus ipse per assignationem fructuum alicuius simplicis beneficij, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum suę ciuitatis, & diœcesis, vel aliàs, prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita prouideat, vt ipsa sacræ scripturæ lectio habeatur.

Admo-

Admoneantur insuper omnium monachorum superiores, vt in Conuentibus ipsorum, vbi sacrę scripturæ lectio commode haberi poterit, illam à Capitulis generalibus, vel prouincialibus dignioribus magistris secundum prædicti decreti ordinationem assignandam curent. Quod si facere neglexerint, episcopi omnes, vt Apostolicæ sedis delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant.

Is vero qui lectioni huiusmodi deputatus fuerit tá publice quàm priuatim non admittatur nisi prius de vita, moribus, & scientia fuerit examinatus, & approbatus, & ad fidei professionem admissus, iuxta sæpe memoratas litteras fel. rec. Pij Papę Quarti.

Is etiá qui deputatus, & admissus fuerit statutis diebus, & horis in loco per episcopum designato sacræ scripturæ libros, atq; alios pro casuum pænitentialium cognitione à curatis, & sacerdotibus habenda interpretabitur.

Curent episcopi, vt in hac lectione clerici omnes, ad eam lectionem idonei cuiuscúq; gradus intersint, vtq; proficiant singulos hortentur, & sæpius admoneant vt demum cogant.

De sacris verbis non abutendis.

PRohibeant episcopi vt ab idiotis præcipue, & litterarum ignaris de his quæ ad fidem pertinét nec publice nec priuatim disputetur, & non solum in eos, si pertinaces fuerint, sed etiam in omnes sacræ scripturæ verbis, vel sententijs ad scurrilia dicta, detractiones, adula-

adulationes, superstitiones, incantationes, libellos famosos, aliosq; profanos, & illicitos vsus abutentes seuerissime animaduertant: quod etiã fieri volumus in omnes, qui vestibus clericorum tam sæcularium, quàm regularium, vel eorum similibus in profanis repręsentationibus vsi fuerint, easdemq. personas ecclesiasticas habitu, aut verbis deriserint.

De sacris actionibus non repræsentandis.

PIA fidelium consuetudo repræsentandi venerandam Domini nostri Passionem, & gloriosa martyrũ certamina eò hominum malitia deducta est, vt ex huiusmodi repræsentationibus oblectari, ad risum sæpius & scandalum excitari potius quàm ad pietatem, & lachrymas accendi & commoueri soleant astantes. propterea prohibemus ne deinceps in sacro nec in profano loco publice vel priuatim agantur, ac repræsententur, absque præcipua ordinariorum licentia; qui quod pietati, aut religioni congruere iudicabunt, hac in re pro eorum prudentia statuent.

De Processionibus.

PRocessiones eo tempore fiant, eo ordine, & religione qua decet, ad quas accedere omnino teneantur non solum regulares, & exempti, sed etiam confraternitates laicorum secundum consuetudinem loci, aut secundum quod fuerint ab Episcopo conuocati.

In quibus omnibus Processionibus, & pręsertim in festo sanctissimi Corporis Christi in locis per quę ince

dere solent, is ornatus, apparatus, & decor appareant, qui præsentię, & aspectui Saluatoris Domini nostri cōuenire videantur. Fideles vero in associatione, reuerentiam, pietatem, & religionem eam seruent, vt fructum tam pij operis, & laboris à Domino consequi possint.

Laici à clericis, fœminæ à viris separatim prosequantur.

Inter viam non inaniter spectādi gratia subsistatur. actiones pro foribus ædium, aut in via non repręsententur, & ne quæ minus deceant spectacula adhibeantur. Edendi, & bibendi consuetudinem in sacris supplicationibus episcopi, & parochi omnino tollant.

Processiones quæ in aliquibus locis in die Resurrectionis à prandio fiunt, deferendo sanctum chrisma, tamquam ab Ecclesia non institutæ, tollantur.

SESSIO SECVNDA
CELEBRATA DIE XII. MENSIS MAII, M. D. LXXIX.

De Sacramentis, & eorum administratione.

PAROCHI ad cælestem, & amplissimum sacramentorum thesaurum dispensandum destinati, vt populus ad ea suscipienda maiori cum reuerentia, atq; animi deuotione accedat, eorum vim, ac naturam populis suis vernacula

lingua non desistant sæpissime explicare.

Studeant Episcopi, vt in sacramentis administrandis omnes ritus,ac consuetudines seruentur, quæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ aliarum matris, & magistræ conformes sint, indictis etiam, si opus erit, arbitrio pœnis.

Ministri ad quos oleorum distributio spectat,caueant,ne quid accipiant pro illorũ receptione,etiã sponte datum, sub pœna suspensionis, quacumq; consuetudine etiam immemoralibili non obstante.

Oleis sanctis,sanctoq; Chrismate veteribus nõ vtantur sub pœnis à sacris canonibus statutis.

Et ne propter irreuerentiam sacramentorũ ira Dei sæuiat in ministros,& ne ab eis,quę ad salutem proposita sunt,temeraria manus extendi valeat ad aliqua horribilia,& nefaria exercẽda: ideo olea sancta, sanctumq; Chrisma tanta reuerentia,& diligentia custodiantur,vt claues eorum Parochus tantum,sicut dictum est,retineat, & apud se obseruet: neque alteri, nisi ex vrgenti necessitate committat, ne illis abutendi facilis occasio relinquatur; quod si vnquam euenerit (quod absit) & qui conuerterit, & qui consenserit ad alium vsum quàm ad quem sunt instituta grauissimis, & legitimis pœnis ab Episcopo infligendis corripiantur.

In administrandis sacramentis Sacerdotes semper superpelliceum, & stolam adhibeant, nec aliquid pro eis exigant à quoquam,sed illa gratis omnibus conferant. Curent autem, vt mundi à mortali peccato illa administrent.

De Baptismo.

BAptismus non nisi in Ecclesia ac à sacerdote solemni ritu ministretur, nisi immineat vrgens necessitas, ac vitæ periculum; tunc vero hoc munus omnibus promiscue permissum est, modo mulier si mares adsint, laici præsentibus clericis cedant, ac clerici sacerdotibus, & Ecclesiæ forma, ac debita materia naturalis aquæ vtantur: quamquam obstetrices quæ baptizare consueuerunt, non sunt improbandæ, si interdum præsente aliquo viro, qui huius sacramenti conficiendi minime peritus sit, id exequantur.

Quæ omnia sæpe materna lingua, & Parochi, & confessarij exacte populares doceant, tum ne res tanti momenti aliqua inscitia, aut errore inanis efficiatur; tū etiam, vt omnes intelligant quo in honore tam necessarium sacramentum habendum sit.

Quia ex characteris vi & natura ab Ecclesia definitū est baptismi sacramentum nulla ratione reiterandum esse: Ideo ne reiteratio contingere possit, aut necessariū omittatur, præcipitur omnibus, qui baptizandi munere funguntur, vt cum delatus fuerit infans ad Ecclesiā baptizandus, deferentes interrogent, fuerit ne ille domi baptizatus, & si pro certo confirment non fuisse baptizatū, adhibita forma Ecclesiæ simpliciter sine vlla verborum conditione dicant: Ego te baptizo, &c. sin autem testentur, aut certo sciatur puerum baptismum priuatim in ædibus suscepisse, sacerdos adhibeat tantū ritus, ac cerimonias baptismi, nec proferat vllo modo for-

do formam,nec infantem abluat; ſed dicat,Quia tu es baptizatus,ego te benedico in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti,Amen: ſed ſi res dubia ita ſit vt vere neſciatur an ſit baptizatus,tunc miniſter(pręmiſſis ritibus,ac cerimonijs) conditionaliter hęc verba tantum proferat: Si tu non es baptizatus,ego te baptizo in nomine Patris,& Filij,& Spiritus ſancti, Amen.

Parentes,& ij, quorum cura eſt, quamprimum infantem ad ſuſcipiendum baptiſmũ in Eccleſia vel catechesim ſeu exorciſmum deferendum curent: quòd ſi neglexerint excommunicationis pœnam ſubeant.

Nec Parochus ad tenendum infantem admittat in baptiſmo,qui fidei rudimenta ignorat, & qui excommunicatus ſit,atq. in ſancto illius anni Paſchate confeſſionem, ac communionem omiſerit, & ad euitandum familiaritatis occaſionem, regulares leuare non patiatur:ſi vero Parochi culpa,vel negligentia ſecus in prædictis factum fuerit, arbitrio ordinarij puniatur.

Curent Epiſcopi vt ſacri baptiſmi fons ſit non è petra lateritia,ſed è marmore: & ſi petra reperiretur, quæ tuta non ſit,& aqua effluat,vas in eo æneum ſtanneatum ponatur, quod eiuſdem magnitudinis ſit ac petra ipſa,eamq. ſtrictim vndiq. & apte tangat,eiq. coniunctim adhæreat: atq. id donec petra alia tuta cōparetur; quod erit curandum,vt quamprimum fiat,& fons ipſe in cathedralibus cancellis obſeratus, & in loco Eccleſiarũ omnibus conſpicuo ſit;ſi quid non impedierit.

Operimentum quod ciborium appellatur, habeat; & ita aptum, vt ſancta olea, atq. alia ad baptizandum neceſſaria

necessaria commode ibi asseruari possint, & conopæo tegatur.

Habeatque vas vitreum cum mansula pro effudēda aqua super capite baptizatorum.

Vasa Sacramentorum vsualia sint saltem stannea, munda, & nitida.

Sacrarium in pariete excauatum sit, vel in columnella iuxta illum fontem erecta: quod omnino iuxta fontem ipsum adsit, & eodem septo plane, & fons ipse & sacrarium concludatur.

Septumque si ferreum, vel lapideum esse non poterit, ligneum construatur.

Habeatque picturam in pariete, (vbi commode fieri poterit) sancti Ioannis Christum Dominum baptizantis, & omnia eò ornatiora atq; decentiora sint interius, & exterius, quò Ecclesia ipsa insignior erit, & quā-to magis fieri potest, decenter instructum sit.

Curent omnino sacerdotes, ne cum hoc baptismatis sacramentum administratur, dissolutiones, risus, aut clamores fiant; sed sacerdotes, & qui assistunt, valde deuoti permaneant, cum mysteria singularia in hoc sacramento contineantur: quinimmo ea cum reuerentia sacramentum istud sicut & cætera ministrent, aliàs Deum nouo peccato mortaliter offendent.

Si apud Gentiles potissima cura erat, vt parentes honestis filios suos nominibus appellarent, asserentes etiam quòd si pulchra nomina venderentur, deberent emi: quanto magis Christiani homines delectari, atq. gloriari deberent, illis licere liberis suis ea Sanctorum

nomina

nomina imponere, quorum veluti tali cognomine gaudentium suffragijs liberos suos fulcitos custodiri continue, & præseruari pium sit credere: vnde cum nonnulli valde huic Synodo errare videantur, dum leuitate quadam aut ipsi nouorum nominum auctores haberi volunt, aut si qua à suis maioribus acceperunt, tamquam gentile patrimonium ad posteros certa fide transmittunt. Omnes igitur vtriusq; sexus hortátur, ne infantulos suos baptizandos nominibus Paganorum, aut Gentilium, sed nominibus Sanctorum, aut Sanctarum iuxta ritum Christianum nominare velint.

Liber habeatur ac sedulo custodiatur, in quo Baptizatorum nomina, & cognomina tum parentum, atq; compatrum baptizantis manu conscribantur, ac an ex legitimo matrimonio infans natus sit, quoue die natus & baptizatus fuerit: alioquin Ecclesiæ Rector Episcopi iudicio mulctetur, & copia libri singulis annis Episcopo deferatur in episcopali archiuio conseruáda.

Infantes quádo deferũtur ad ecclesiá facibus accésis nõ associentur, sub pœna arbitrio Episcopi imponéda.

Parochi puerperas moneant, vt cum primũ post partum domo exierint, statim ad Ecclesiá Deo acturę gratias accedát, vbi benedictionem à Parocho suscipiant.

Cum baptismalis aqua in fontibus renouatur, veterem in sacrariũ infundant, illamq; petentibus ad superstitionum vitanda fomenta omnino denegent.

Prægnantes deniq. mulieres, vt cum nonũ mensem attigerint, confiteantur, & sanctissimá Eucharistiam sumant sedulo hortentur, & frequenter commoneant.

De Confirmatione.

SI in ſacramento confirmationis explicando paſtorũ diligentia requirenda vnquam fuit, nunc certe opus eſt illud quammaxime illuſtrare: cum in ſancta Dei Eccleſia hoc ſacramentum à multis prætermittatur; pauciſſimi vero ſint, qui diuinæ gratiæ fructum, quem deberent, ex eo capere ſtudeant. Ideo epiſcopi antequam confirmationis ſacramentum adminiſtrent, per octo dies antea præmoneri curent omnes confirmandos, vt ad ſacramentum percipiendũ digne ſe præparent, aut per ſe, aut per alium eius vim, dignitatẽ, & myſteria dilucide explicẽt, ac denuncient ex eo inter cõfirmantẽ, & confirmatũ, illius patrem, ac matrem, & tenentẽ eandem cognationem ſpiritualem naſci, nec minoris extimandam, quàm quæ ex baptiſmo gignitur; ac propterea inter eos carnale Matrimonium contrahi non poſſe, & cætera quæ Tridẽtinæ Synodi traduntur decreto.

Adultos qui in ea ætate confirmandi ſunt, ſi huius ſacramenti gratiam, & dona conſequi cupiant, non ſolum fidem & pietatem afferre, ſed grauiora etiam peccata, quæ admiſerũt ex animo dolere oportet: ideo admoneantur vt confeſſi, vel ſaltem contriti, & ieiuni ad confirmationem ipſam ſuſcipiendam ſe conferant.

Excõmunicatis, ac eo anno in Paſchate non confeſſis, quiue communionem non acceperint, confirmandorum patrinos eſſe non liceat.

Parochi deſcribant confirmatos, & compatres ſeruatis cæteris omnibus, quæ de libro baptizatorum deſcribendorum, ſuperius ſancitum fuit.

De Sanctiſſima Euchariſtia.

IN altari maiori, vbi id commode fieri poterit, aliàs in decentiori loco omnium cathedralium, collegiatarum, ac aliarum curatarum eccleſiarum, niſi neceſſaria, vel graui de cauſa Epiſcopo aliter videbitur, Sãctiſſimum Euchariſtiæ ſacramentum reponatur in tabernaculo ſaltem ligneo picto, & deaurato, veloq; ſerico contexto, & intus ornato bene ac tute clauſo, cuius clauis à nemine præterquam à Parocho teneatur, ita aperto, vt ex eo poſſit ipſa Sanctiſſima Euchariſtia commode extrahi, neq; ſuper altare propterea aſcendendum ſit, vacuo à reliquijs vaſculo, olei infirmorum, atq; inani vaſe, vt omnino nil aliud ibi conſeruetur quàm vas vbi ſanctiſſimi Chriſti corpus reponitur. Sit autem vas illud argenteum deauratum, & interius corporale vndequaque munitum, eodemq; ſubſtratum: Et ne ex aliqua negligentia, & incuria corruptio generetur, ad minus decimo quinto quoq; die innouetur, & coram illo lampas in conſpicuo non à latere perluceat. Quæ ſi negligentia Parochi, aut auaritia corrupta & extincta reperientur, Epiſcopi arbitrio Parochus puniatur.

Antiquæ cuſtodiæ, quæ in pariete Sanctiſſimi Sacramenti inueniuntur penitus amoueantur, vel ſigno omnino deleto, in alios vſus adhibeantur, vt reliquiarum, aut olei infirmorum.

In omnibus Eccleſijs parochialibus ſocietas corporis Domini quamprimum erigatur, & vbi erecta reperitur, omni diligentia conſeruetur, & Epiſcopi eas viſitent, reforment, & amplificent, omniaq; faciant, vnde

omnes earũ functiones exerceant, ac instituta seruent, & si in ciuitate vel oppido aliquo duę Sanctissimi corporis Domini Confraternitates reperiantur, vniantur, & in vnam redigantur, vbi id sine scandalo fieri possit.

Quando in sepulchro sanctissimum Christi corpus reponitur, claues sepulchri penes Episcopum, vel Parochum asseruentur; nec laici cuiusuis conditionis existant, in eo se ingerant, nec id Episcopi permittant, sepulchrumq; ipsum mulieres de die tantum, & non de nocte visitent, nec in sepulchro imagines laruatæ, nec obscœnæ repræsentationes adhibeantur, foresq; ecclesiæ de nocte obserentur.

Dum Sacrosanctæ Eucharistiæ viaticum per vrbes, & oppida ad infirmos defertur, superposita vmbella tegatur, & quãplurimis luminaribus associetur tintinnabulo semper præcedente. Episcopi vero, & monitis, & indulgentiarum promulgationibus fideles vehemẽter excitent, quamfrequẽtissime ac deuotissime illud comitentur, ac omni alia ratione venerentur.

Et in qualibet Parochiali ecclesia sit vna lãterna honorabilis, aurata cum suo baculo in vsu habenda, ne in itinere, aut vẽtorum turbine, aut nimborum vi lumen deficiat.

Parochi partes erũt fideles crebro adhortari, vt quẽadmodum corpori in singulos dies alimentũ subministrare necessarium putant; ita etiam quamsæpius hoc sacramento alendæ & nutriendæ animæ curã non abijciant, neq; enim minus spirituali cibo animam, quàm naturali corpus indigere perspicuũ est: vehementer autem

tem proderit, si sæpe inter Missarum celebrationẽ Parochus populum admoneat de antiquæ ecclesiæ consuetudine quotidie communicandi: quia ad frequentationem huius sacramenti inflammabuntur,& saltem singulis annis in diebus Resurrectionis, Pentecostes, Natalis Domini,ac Beatissimę Mariæ Virginis Assumptionis confessione peccatorum facta Sanctissimã Eucharistiam accipere assuescant,recitetq; caput illud Lateraneñ Concilij, quod incipit: Omnis vtriusq; sexus in Quadragesima.& vulgaribus verbis exponat,vt pœnam quam infert agnoscentes, semel ad minus in Paschate non omittant communicare.

Parochi non minus ciuitatis quàm diœcesis transacta octaua Paschatis oues suas recenseant, & qui eo tẽpore confessi non fuerint, & Eucharistiam nõ sumpserint,nullius habita ratione eorum nomina, & cognomina in schedula ad Episcopos deferant: nec non publicos etiam adulteros,concubinarios,& concubinas, blasphematores, vsurarios, & de hæresi suspectos, nec non eos omnes, qui contra Tridentinum Conciliũ in gradibus prohibitis matrimonia cõtràxerunt;aliàs grauiter ab Episcopo mulctentur.Delatis vero vt supra,& contumacibus ecclesiæ ingressus in vita interdicatur, & ecclesiastica sepultura in morte denegetur.& si in cõtumacia perseuerauerint,per mensem excõmunicẽtur: deinde si spretis censuris nõ resipuerint, acerrimis pœnis afficiantur; quòd si per annum in censuris perseuerauerint, contra eos tanquam de hæresi suspectos ab Episcopis procedatur,iuxta Tridẽtini Cõcilij decretũ.

Et ne fraus aliqua fiat, qui tempore Paſchatis domo abfuerint, niſi veram fidem authenticam habeant de ſuſcepta alibi communione; quamdiu in propria parochia Euchariſtiam non ſumant cum ijs, qui præſentes ſumere neglexerunt, eadem prædicta pœna puniantur. Qui vero extra propriam parochiam in Paſchate Euchariſtiam ſumpſerit abſq; Parochi licentia, habeatur, ac ſi non communicaſſet.

Regulares vero, qui Euchariſtiæ ſacramentũ eo tempore adminiſtrare præſumpſerint, cõtra quod dictum eſt, ſciant ipſo facto ſe excommunicatos eſſe, à ſancta ſede Apoſtolica tantum abſoluendos, & ſtatim per ordinarios pro excommunicatis publicandos, iuxta conſtitutionem felicis recordationis Clementis Papæ V. (ſaluis tamen in omnibus indultis, & priuilegijs Apoſtolicis per eandem ſedem Apoſtolicã non derogatis).

Cum multi reperiantur, qui in concubinatu, vſuris, & alijs notorijs peccatis perſeuerantes, & ſcandaloſi, aut obligati ad reſtitutionem bonorum promittant ſe omnino ad meliorem vitæ frugem reducere, aut infra terminum competentem ſibi aſſignatum iuxta facultates ſuas ſatisfacere, & promiſſa non exequantur: ideo hæc Synodus decreuit, vt publici concubinarij, vſurarij, fures, blaſphemi, & alij huiuſmodi facinoroſi homines, ſi ſemel ad pœnitẽtiam, & communionem admiſſi fuerint, & poſtea in eodem peccato permanere, & adhærere cognitum ſit, amplius ad communionem non recipiantur, niſi poſtea eos vitam, & mores re ipſa emendaſſe Parochi compererint.

De

De Pœnitentia.

NE imperitorum culpa confessariorum contingat, vt qui innocentiæ nauim fregerunt, secunda pœnitentiæ tabula apprehensa ad salutis portum peruenire nequeant; interdicitur omnibus sæcularibus presbyteris, qui parochialibus non præsunt ecclesijs, & quorumcumq; ordinum etiam Mendicantium, ne posthac sæcularium confessiones quoquomodo audire audeant vel præsumant, nisi prius expresse approbentur ab ordinarijs, præuia vt Parochorum, examinatione, & scriptam acceperint licentiam: quibus tamen omnibus approbatis, etiam vigore Maris magni, & priuilegiorum non liceat à casibus Episcopis reseruatis, etiamsi excommunicationem annexam non habeant, absoluere, iuxta declarationẽ aliàs factam per congregationem Illustrissimorũ Cardinalium de mente Sanctissimi, ac Constitutionem Pij Quinti de Priuilegiorũ Mendicantium confirmatione, ac Sanctissimi Gregorij XIII. de litterarum Pij Quinti ad ius commune, ac Concilij Tridentini Decr. reductione.

Prioribus, Guardianis, Custodibus, Vicarijs, & alijs quorumuis Mendicantiũ fratrum, & aliorũ quorumcumq; religiosorum, præfectis monasteriorum, & ecclesiarum præcipitur, vt in ecclesiarum suarum, & conuentuum loco ad legendũ aptiore tabulam continentem nomina Confessorum ab Episcopo approbatorũ, ac sigillo munitam statuát, & affigant, ad hoc, vt qui voluerit ipsis Religiosis confiteri, videat prius si sint de illis, qui fuerint ab Episcopo approbati: & nemo vllam

possit

poſſit vnquam excuſationẽ afferre, ſi cæcus à cæco du-
ctus ambos in foueã cadere cõtingat; cum illis, qui nõ
ab approbato Confeſſore abſolutionẽ acceperint, ite-
rum confiteri neceſſe ſit. Confeſſores vero erunt grauiſ
ſimis pœnis ab Epiſcopis coercendi, qui contra hoc
decretum facere præſumpſerint; atq; etiam ſuperiores,
qui negligentes in affigenda tabella fuerint: idem ob-
ſeruetur, & habeat locum in eccleſijs ſæcularibus.

Ad euitanda ſcandala, quæ aliquando in confeſſio-
nibus ſolent contingere, hęc Synodus præcipit, vt con
feſſiones, præſertim mulierum, in loco aperto, & eui-
denti audiantur, nec ante ortum, vel poſt occaſum ſo-
lis, niſi neceſſitas, vel aliqua rationabilis cauſa aliud
ſuadeat; extra eccleſiam, & ſedes, ſeu confeſſionalia
confeſſiones non audiantur, niſi in neceſſitatis cau-
ſa tantum, & ex perſonarum reſpectu. & qui contrafe-
cerit, in pœnas, quas dignas Epiſcopi exiſtimauerint,
incidat.

Caueant Confeſſarij ne pænitentias pecuniarias pro
peccatis infligant, præſertim illas ſibi vel eccleſiæ ſuæ,
aut monaſterio applicando, aut cuiquam per ipſum
nominando; ſed imponant pænitentiam ieiuniorum,
orationum, peregrinationum, ſeu eleemoſynarum per
pænitentes, inter quos maluerit diſpenſandarum, non
quærentes quæ ſua ſunt, ſed quæ Ieſu Chriſti, neq; etiã
ſigno vel verbo aliquid petant; ceteraq; omnia vitent,
quæ confitentibus, aut populo, ſcandalo eſſe poſſint:
alioquin ordinariorum iudicio pro commiſſi qualita-
te plectantur.

Confeſſarij canones pœnitentiales non ignorent, vt confitentes ex eis peccatorũ grauitatem conijcere, & cognoſcere poſſint, atq; inde facilius ad antiquam ſatisfactionum ſeueritatem, quoad fieri poteſt, opere, vel ſaltem animo ſe transferant: habeantq; etiam omnes caſus reſeruatos Epiſcopo, & ſummo Pontifici, & præſertim Bullam, quæ quotannis in cœna Domini legi conſueuit.

Caueant Confeſſarij omnino, ne verbo aut ſigno, aut alio quouis modo aliquatenus prodant peccatorem, ſub pœnis à iure cõmuni ſancitis, & alijs Epiſcopi arbitrio infligendis.

De Ieiunio.

SAcra Ieiunia, quæ Eccleſia indixit, qui ſine legitima cauſa violauerit, præter eam, in quam incidit interdictis vtendo cibis, Dei offenſionem, ſeuere ab eo iudicandam, Ordinarij etiam arbitratu puniatur, habita contemptus, aut reiterationis ratione.

Ieiuniorum tempore, & præcipue Quadrageſimæ, carnes non vendantur, niſi in loco deputato, & ijs tantum qui licentiam Medici, & Ordinarij habuerint, nec cuiuis abſque eadem licentia illas edendi poteſtas ſit: & extra Vrbem Parochus ſuppleat: illis tamen conditionibus ſeruatis, quas Epiſcopi iuxta eorum conſcientiam neceſſariò apponendas iudicauerint.

Monean-

Moneantur omnes Christifideles, vt ieiunia omnia seruent, & maxime vigilias ab Ecclesia indictas, ac eas, quæ in ciuitatum, ac aliorum locorum patronorũ honorem constitutæ sint. Ingrati enim animi est non omnia in eorum venerationem impendere, quorum patrocinijs, ac precibus infinita à Deo beneficia accipiant.

Hortantur omnes, vt laudabilem consuetudinem, vbi adest, huius prouinciæ de non edendo caseum, & oua in feria sexta, & sabbato amplectantur, & seruent, prout tenentur.

De casuum reseruatione.

EPiscopi in reseruandis casibus, ad id potissimum intendere debent, vt à peccatis, quæ maxime enormia sunt, & frequenter committi solent, difficiliori impetrandæ veniæ gratia homines arceãtur, & ad ea iterum perpetranda retardentur; quare eos tantum sibi reseruare studeant, quos necessarie reseruandos esse sciant: cumq; ad ædificationem nõ in destructionem in subditos supra reliquos sacerdotes inferiores huiusmodi auctoritatem habeant, ne confitentes à suis Parochis absolutionem desperantes, omnino confiteri negligant, aliorum casuum Episcopalium facultatem absoluendorum, eisdem Parochis pro eorum doctrina, & prudentia libere concedant. Neue tam Parochi, quàm Confessarij casus summo Pontifici, vel Episcopo quacumq; ratione reseruatos per incuriam absoluendi facultatem, frustra tamen, & inutiliter assumãt, eos apud Paro-

Parochos,& confessarios ipsos scriptos esse procurent, & quamprimũ fieri poterit, diligenter prouideant, vt quando fideles cum charitate ad superiores dirigere, vel facultatem ab ipsis impetrare oporteat, clarissime noscant.

Curabunt Episcopi, vt Parochi fideles omnes sibi commissos frequentius commonere non desistant, ne confessionem, quæ Paschæ tempore fieri debet, vsque ad sanctam hebdomadam differant.

Constitutio obseruanda per Medicos.

EX carnali coniunctorum affectu,& medicorum incuria, à quibus infirmitatis discrimen febricitantibus remissius quàm debet insinuatur, plerumq; fit; vt eis aut numquam animarum vocandi medici ratio inculcetur, aut cum in extrema ægritudine cõstituti sunt, necessariò suadeatur, in desperationis periculum incidant,& absq; ecclesiasticis sacramentis depereant: quare huic malo occurrere, & animarũ saluti in Domino, sine quo vana est salus hominis, consulere volentes; singulis medicis Physicis, & Chirurgicis sub pœnis in constitutione fe. re. Pij Papæ V. contentis, districte præcipiendo mandamus, quatenus cum ad infirmos eos vocari contigerit, ipsos ante omnia moneant, & inducãt, vt infra triduum, nisi morbi qualitas maiorem celeritatem desideret, animarum medicos aduocent, & sanctissimam Eucharistiam sumant, neq; tertio die eos visitent, si præmissa non adimpleuerint, aut longius tẽpus confessorem ex aliqua rationabili causa cõcessisse

F con-

constiterit, vtq; constitutio ipsa, qua alia in Cōcilio Lateranensi sub Innocētio III. super hac re edita innouatur, omnibus innotescat, eam semel in mense in Cathedralibus Ecclesijs, & ab vnoquoq; Parocho publice inter Missarum solemnia legi, & publicari decernimus.

De Pœnitentiario.

EPiscopi, qui in suis Cathedralibus Ecclesijs Pœnitentiarium ex Tridentini Concilij præscripto instituere omiserunt, vbi id commode fieri poterit, quamprimum instituant, eidemq; de præbenda primo quoque tempore vacatura prouideant.

De Extrema vnctione.

EXtremæ vnctionis sacramentum debita cum reuerentia præstandum est, & in tuto & honesto loco & in vasculo argenteo, vel saltem stanneo iuxta facultatē Ecclesiæ asseruandū, à sacris oleis distinctum, & in pyxide eleganti forma cōfecta, velo serico superimposito ad infirmos deferendū, & ad illos præsertim inungendos accedere oportet, qui tam periculose decumbunt, vt in exitu vitæ constituti videātur: adhuc tamen, quid agant, intelligant, & sensu, quantū fieri potest, integro existant: nec alius sacerdos verba in quibus forma sacramenti consistit, quàm ipsemet vngens proferat.

Parochi persuadere studeant ægroto, vt ea fide se vngendum sacerdoti præbeat, qua olim qui ab Apostolis sanandi erant, se ipsos offerre cōsueuerant, & omni studio curent, vt ante extremam vnctionem secundū perpetuam

petuam Ecclesiæ consuetudinem Pœnitentiæ, & Eucharistiæ sacramentum administretur:

Impœnitentibus vero, & his, qui cum notorij pecca tores essent, vel ab Ecclesia alieni nullum pœnitentiæ signum emiserint, sacram hãc vnctionem ex sacrorum canonũ dispositione negandam esse non ambigitur.

Volumus insuper, vt Episcopi omnes, & singulos suæ curæ commissos commoneant, & à Parochis commoneri faciant, illisq; mandent, ne grauiter turbent ægrotantes vel morientes, aut in mortis articulo constitutos vanis, ac sæcularibus commemorationibus, seu luctibus importunis, cũ satis superq; ijs obesse possit, quod per se humani generis hostis & insidiator diabolus tunc molitur: callidissimus enim serpens nullo vnquam tempore Christifideles grauius oppugnare solet, quàm cum ex hac vita migrandum est. Quare nec morituris huiusmodi sunt tentamenta paranda, sed ad uersus illa pia potius suffragia, & adiumenta ferantur.

De Ordine.

MInores, & sacri ordines ijs tantum cõferantur, qui ea ætate, vita, sciẽtia, & moribus præditi sunt, prout sacri Tridentini Concilij decreta expostulant; quæ decreta omnia Episcopi diligenter obseruent.

Non solũ regulares, sed etiã sæculares clerici quamuis ab eorum ordinarijs fuerint approbati, eorumque litteras dimissorias præsentauerint, non nisi ab Episcopo ordinante examinati, & approbati ordinentur.

Episcopus autem curet, quòd liber conficiatur, in quo omnes ordinati describantur,& adnotentur,& liber in Archiuio Episcopali conseruetur.

De Matrimonio.

IN contrahendis matrimonijs in primis Populus instruatur, vt hoc magnum Ecclesiæ Catholicæ sacramentum summa pietate, ac maxima deuotione celebrẽt,deinde Episcopi obseruari faciant ea omnia, quæ à sancta Tridentina Synodo pro reformatione matrimonij statuta fuere,& præsertim vt à Parochis materna lingua bis, vel ter singulis annis in Ecclesia inter Missarum solemnia decretum de matrimonijs clandestinis diuulgetur,ac publicetur. Qui autem contra hæc omnia fecerint tam sæculares quàm regulares per tres mẽses suspendantur:quæ pœnæ contra sæculares etiam arbitrio Episcopi augeri possint.

Habeat Parochus librum, illumq; penes se diligenter asseruet,in quo coniugum & testium nomina & cognomina,diem,mensem, & annum,& locum cõtracti matrimonij describat.

Sponsalia per verba de futuro cõtracta mutuo consensu partium posthac non dissoluantur cũ altera contrahendo,nisi prius decreto iudicis prima sponsalia soluta fuerint.

Qui contrafecerit pœnas ab Episcopis imponendas incurrat.

Episcopi quos in gradibus à iure prohibitis matrimonia contraxisse repererint, eos statim à cohabitatione se-

ne separent, & de personarum ita coniunctarum qualitatibus, si ante vel post confirmationem Concilij Tridentini, quæve contracta matrimonia fuerint processus conficiant, illosq; ad sanctissimum Dominum nostrum transmittant, vt à summo Pontifice statuendum sit quid agendum erit, si cum his dispensandum esse iudicatum fuerit, an potius aliquam pro modo culpæ, pœnam subire debeant: & si separari recusauerint, pro excommunicatis publicentur.

Declarent Parochi nuptias, vel nuptiarum solemnia ab Aduentu Domini nostri Iesu Christi, vsq; in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum, vsque ad octauá Paschatis inclusiue solum esse prohibita; in alijs vero temporibus posse solemniter celebrari.

De Monialibus.

QVod ad Monialium reformationem, tutelam, & curam pertinet, abunde Tridentinæ Synodi statutis, & præsertim fel. rec. Pij Quinti ac sanctissimi Domini nostri Gregorij XIII. cóstitutionibus procuratú videtur. Quare Episcopi ad effugiendam obtestationé diuini Iudicij, & interminationem maledictionis æternæ, qua maxima possunt diligétia clausuram in omnibus Monasterijs inuiolabiliter obseruari procurent, monialesq; in viam Domini omni studio, ac vigilantia dirigant, faciantq; obseruari ea omnia quæ in dictis constitutionibus sancita fuere.

Necnon vt omnes ad Regulæ normam, quam professi sunt, vitam instruant, & componant: atq; in primis

mis ad ea quæ ad suæ professionis perfectionem pertinent, vt obedientiæ, paupertatis & castitatis: ac si quæ sunt alia alicuius regulæ, & ordinis peculiaria vota, & præcepta ad eorum respectiue essentiam, nec non ad communem vitam & vestitum conseruandam pertinentia fideliter obseruent.

Nullus siue sæcularis, siue regularis sacerdos in monialium ecclesijs ordinarijs subiectis Missas aut alia diuina officia celebrare præsumat sine mandato, & licentia Episcopi sub pœna suspensionis à diuinis per annum, & alijs arbitrio pœnis imponendis; in ipsis porrò officijs celebrandis etiam in diebus festiuis suarum ecclesiarum nec sacerdotes nec alij cantu figurato, sed plano tantum vtantur.

Sub eadem etiam pœna eisdem similiter præcipitur, & mandatur, ne Assistentes, Physicos, Chirurgos, Pistores, Molendinarios, Procuratores, Fabros, Famulos, & Famulas, vel quamcumque aliam personam cuiuscumque cōditionis, status, ætatis, & sexus extiterit, in suis monasterijs admittant, nisi prius ab Ordinario approbati, & per mandatum sigillo munitum permissi fuerint, & approbati, ac licentia obtenta caueant tam moniales, quàm ipsi ne ingrediantur septa Monasterij, nisi necessitatis, & officij eorum causa: Quia si contrafecerint, & licentia abusi fuerint, incidunt in excōmunicationem reseruatam summo Pontifici. ipsi quoque assistentes electi ab Episcopo approbentur, & non aliter, nisi approbati eorum exequantur officium.

Con-

Confessores septa monasterij non ingrediantur, nisi à duabus ex antiquioribus associati, & sacramenta ministrandi gratia, vel ex alia rationabili, & euidenti causa superpelliceo, & stola induti: alioquin si sine mandato, & licentia Episcopi vel superioris in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, & alia arbitrio Episcopi. Dare autem tantum Episcopus, vel superior licentiam debet in casibus necessarijs.

Cum iubeat Sancta Synodus Tridentina ne plures recipiantur in Monasterijs, quàm per reditus annuos, vel consuetarum eleemosynarum quantitatem sustentari commode possint: Episcopi iuxta formam litterarum Sanctissimi Domini nostri Gregorij XIII. statuant, quis numerus cuiq; monasterio conueniat, ita vt excedi non possit.

Nulla ad professionem faciendam admittatur, priusquam secum attulerit, vnde commode viuere possit.

Inconsulto, & non permittente Episcopo nulla recipiatur, aliter Præfectæ puniantur prout Episcopo videbitur.

Fenestrella ex qua moniales sanctissimam Eucharistiam suscipiunt, ea tantum de causa aperiatur, & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ prohibeatur, ne ad illam fenestrellam cum aliqua persona cuiuscumque conditionis existant, moniales colloquantur; cuius fenestrellæ clauis per deputatum ab Episcopo conseruetur.

Fene-

Feneſtrella autem vbi eſt colloquendum, ſit cancellata, & ferrea lamina, quæ moueri non poſſit munita, quæ tamen ſit perforata, & tela, quæ moueri non poſſit obducta; in ea lamina fiat feneſtrella, quæ tantum parentibus monialiũ aperiatur, cæteris vero nequaquam, & ijs parentibus cum licentia Epiſcopi.

Bizochę, quæ ſuſcepto alicuius religionis habitu in proprijs domibus, ſeu parentum habitando, vitam deducunt; habitum talem deferant, quo facile à monialibus profeſſis, & clauſtralibus diſcerni poſſint, ne dũ extra clauſtra per ciuitates, & oppida cõſpiciuntur, moniales profeſſas, & clauſtrales eſſe maximo cũ ſcandalo ab aliquibus iudicentur: nec de cætero mulier aliqua ſub prætextu cuiuslibet voti, ſeu, quod alicui eccleſiæ, vel Religioni oblata, & addicta ſit, habitum monialium inconſulto Epiſcopo ſuſcipiat.

De Reformatione Græcorum, eorumq́; erroribus tollendis.

CVm à Sancta Apoſtolica Sede tã Clerici, quàm Laici Græco ritu viuentes, ordinariorũ viſitationi, correctioni iuriſdictioni, & omnimode ſuperioritati ſubijciantur, eorumq; cura ordinarijs commiſſa fuerit; neceſſarium eſſe duximus, eos negligi non debere. Propterea Epiſcopi in quorum diœceſibus Græci ipſi aut vulgo Albanenſes appellati, verſantur & habitant, quantum in Domino poſſumus cõmonemus, vt eoſdem per ſeipſos vel alios idoneos deputandos quam citius fieri poterit, viſitent ſeu viſitari curent, & mandent;

dent; vt, quæ laudabilia in eis reperiuntur, augeantur: quæ vero correctione digna sunt, iuxta cõstitutionem fel. rec. Pij Papæ IIII. super hoc editam, corrigantur; & si quæ nobiscum cõmunicanda sunt, cõmunicẽtur.

Inter cætera diligenter exquirant, an aliqui sint qui à veritate & à Catholica fide deuiãtes Spiritum sanctũ à Patre tantum procedere pertinaciter credant, eosque doceant processionem Spiritus sancti à Patre, & Filio: & in illos qui hoc errore persistere videantur, seuere procedant.

Eos Purgatorij veritatem iuxta orthodoxam fidem, & Ecclesiæ Catholicæ doctrinam, ac decreta oecumenicorum generalium Conciliorum, Florentini, & Tridentini frequenter doceant, & à Parochis, alijsq; verbi Dei concionatoribus sufficienter doceri faciant.

Curent etiam vt teneant Sanctam, & Apostolicam Sedem, & Romanũ Pontificem in vniuersum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse beati Petri principis Apostolorum, & verum Christi vicariũ, totiusq; Ecclesiæ caput, & omniũ Christianorum patrem, ac doctorem existere, & ipsi in beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiá à domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in gestis oecumenicorum conciliorum, & in sacris canonibus cõtinetur, vtq; sacerdotes in eorum Missis pro summo Romano Pontifice, & pro Episcopo in cuius dioecesi commorantur, orent.

Græcos ipsos de Indulgentiarum vi, & in Catholica

Ecclesia vsu erudiant,& pro ipsorum ecclesijs illas impetrent,vel quas auctoritate propria concedere possunt, largiantur.

Vtque ecclesiasticas censuras illi posthac timere assuescant,opportuna remedia, vel pœnæ comminationem adhibeant, & festiuitates ab Ecclesia, & à sanctis Patribus præceptas seu ab ipsis ordinarijs promulgandas vltra illas,quas Græci ritus approbati eis iniungũt, omnino obseruari faciant. Contra non obseruantes seuere animaduertentes,ne dum Latini in obseruatione sunt, Græci cum scandalo operibus seruilibus incumbant.

Videant etiam, an ij quibus animarum cura commissa fuerit, doctrinam Christianam catholice maxime paruulos sedulo doceant, & infirmorum confessionibus inuigilent.

Prouideant ne sacerdotes Baptismi ministerio alio oleo sancto, alioq; Chrismate vtantur, quàm quod ab Episcopo eo anno benedictum fuerit,eosq; moneant, vt cum sacramenti Confirmationis solus Episcopus ordinarius sit minister, paruulos sacro Chrismatis oleo non in fronte consignent,sed in vertice capitis Baptismi tempore inungant, ipsum vero Baptisma, quàm primum infantibus conferre non differant.

Omnes tam Clericos quàm Laicos, qui confirmationis sacramentũ non susceperint in visitatione ipsa, aut alio congruo tempore confirmandos curabunt. pueros, adultos vero ieiunos,& deuote confessos.

Illos etiam doceant paruulos vsu rationis carentes

nulla

nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiæ communionem, & in eos qui de necessitate salutis id fieri falso asserunt, iuxta sæpe memorati Tridentini Concilij decretum seuere animaduertant.

Sacerdotes sanctissimum Eucharistiæ sacramentum pro infirmis non ita, vt hactenus immunde conficiát, miscentes corpus cum sanguine, & iterum formando buccellá: sed illud sub panis specie cum decore, ac debita cautela asseruatum, octauo saltem quoq; die renouent, & ad infirmos honorifice deferant.

Laicos non nisi præmissa sacramentali confessione ád sacræ Eucharistię communionem admittant, & sub specie panis tantum.

Insuper tam ipsi quàm diaconi, subdiaconi, ceteriq; Clerici qui ad id obnoxios se esse sciunt, iuxta eorum Græcum ritum à sanctis Patribus institutum, officium singulis diebus recitare non prætermittant, sub pœnis per canonicas sanctiones constitutis ijs qui diuinum officium non dixerint, & alijs iuxta declarationem piæ memoriæ Pij Papæ Quincti super hoc editam incurrendis.

Dominicis & festis diebus omnibus sub pœna Episcoporum arbitrio imponenda, confessione præuia Missam celebrare procurent; Clerici vero, & in sacris ordinibus constituti saltem semel in mense communicent.

Altaria portatilia Episcoporum benedictione communita, & corporalia, & pallas mundas habeant.

Sed ne Latini, illi præsertim, qui simplices sunt Græ-

cis permixti in eorum ritum inducantur. Curent Episcopi vt tam Latini, quàm Græci non nisi in suis quiq; ecclesijs proprio ritu vtentes celebrare, vel sacramentum Eucharistiæ suis ministrare præsumant.

Constitutionem fel.rec.Pij Papæ Quinti, qua facultates cōcessæ Græcis Latino, & Latinis Græco ritu Missas, & alia diuina officia celebrandi reuocantur, ab eisdem Græcis seruari mandent, & tā Græcos, quàm Latinos in suis proprijs ecclesijs iuxta vniuscuiusq; morem suo muneri satisfacere condignis pœnis propositis præcipiant.

Mandent etiam vt nullus posthac ab alio, quam à suo Episcopo, vel eo impedito de licentia ipsius à catholico Antistite à sancta Romana Ecclesia gratiam & cōmunionē habente, ecclesiasticos ordines suscipiat.

Matrimonia sancte, vt decet, sine aliqua superstitione, & abusu, & non inter coniunctas personas, sed tribus in Ecclesia præcedentibus monitionibus celebrari procurent: vtque ad præmissorum integram obseruationem facilius compellātur, & ignorantiæ excusationem nullatenus habeant: decreta sacri Tridentini Concilij de hac re Græco idiomate fideliter versa illis tradant, quæ si postmodum obseruare neglexerint, iuxta sacros Canones, & eiusdem Cōcilij præscriptum aduersus contra facientes seuere procedant.

Prouideant ne Græci secundas, & tertias, ac vlteriores etiā nuptias reprehendant aliquatenus, nec condēnent: sed illas inter personas, quæ alias licite adinuicē matrimonio iungi possunt, approbare compellant, dicente

cente Apostolô: Mulier mortuô virô ab ipsius est lege soluta, & nubendi cui vult liberam habet potestatem.

Optat etiam ipsa Synodus, Græcos presbyteros cõmonendos atque cogendos fore, vt statim post feriam quinctam in cœna Domini ad Episcopũ in cuius diœcesi morantur, accedant ad deuote suscipiendũ sanctũ chrisma, oleum catechumenorum, & infirmorum.

Vascula habeãt saltem stannea, in quibus dicta olea decenter asseruent.

Infirmos oleo infirmorum, quod catholica Ecclesia ex Christi domini nostri instituto apostolica traditione didicit, & extremam vnctionẽ proprie appellat, dum in exitu vitæ constituti videntur inungant, ac etiam non petẽtibus, præsertim cum periculose ægrotant, pie & religiose conferant.

Aquam etiam benedicant singulis Dominicis diebus, eamque præ foribus ecclesiarum teneant.

Ecclesias etiam habeant mundas cum pauimentis, & vestes aliaque paramenta decentia cum cœmeterijs pro sepeliendis mortuis, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, Sanctumque chrisma, oleaque sancta, fontemque baptismalem ita reuerenter, & decenter conseruent, prout in Latinorum ecclesijs statutũ est.

Postremo curent Episcopi vt à Græcis, qui in locis suis incolatum habent, quæ ab ipsis tam in baptismi, & confirmationis, quàm in extremæ vnctionis alijsq; Ecclesiæ sacramentis administrandis præcipiuntur inuiolabiliter obseruentur, & in transgressores ipsorum arbitrio animaduertant.

SESSIO

SESSIO TERTIA
CELEBRATA DIE XIIII. MENSIS MAII. M D LXXIX.

De Sacrosanctis Ecclesiis, & earum cultu & veneratione.

VM Dei domum deceat sanctitudo; propterea ad Ecclesiam sit humilis & deuotus ingressus, quieta cōuersatio, & omnes deuotis orationibus insistant, genibusq; flexis sanctissimum sacramentum adorent; ad nomen Iesu Christi Domini nostri cum exhibitione reuerentiæ caput inclinent, & nemini liceat dum sanctissima, & tremēda Missæ mysteria peraguntur, verbum Dei annunciatur,& horæ canonicæ recitātur, in Ecclesijs spatiari,& deambulare,risus,cachinnationes,& colloquia mala,alios subinde strepitus indecenter facere, neq; eo tempore Capitula cathedralium, aut collegiatarum Ecclesiarum congregari.

Caueant etiam omnes,ne ita stent in Ecclesijs, vt ex aduerso sanctissimi Corporis Christi sedeant, vt reuerentiæ quæ sacrosanctæ Eucharistiæ sacramento debetur aliqua iniuria fiat.

Nemo ad tractanda profana negocia in illis conueniat,non iudicia exerceantur, non cum mulieribus suspectis colloquia habeantur: non conuocationes,parlamenta, comessationes, aut potationes fiant. Nihil im-

porti-

porticis,vel veſtibulis aut ſcalis venale exponatur.

Baliſtæ,ſclopeta, aut haſtata arma in Eccleſijs non deferantur, nec etiam canes venatici vel aues.

Et ne clerici dum diuinis incumbunt ab aliquo impediantur, curent epiſcopi vt loca clericorũ vſui deſtinata à laicis non occupẽtur, ſed ſeorſum à clericis omnino diuinis interſint: nec chorum ad pſallendum inſtitutum occupent.

Expletiſque ſacris à mane & à prandio, & Completorio a Ianitore Eccleſia claudatur.

Qui ſuperbe,& contumaciter ſupradictis parere noluerint,cuiuſcumq; qualitatis,& dignitatis etiam regulares,præter pœnas in Bulla ſanctiſſimi Pij V. ſancitas, pro modo culpæ ab epiſcopis grauiſſime puniantur.

Optamus vt Eccleſia nulla ſit,quæ ſanctiſſimi Crucifixi imaginem nõ habeat loco conſpicuo inter altare maius,& populum,ſed eo ornatiorem quo Eccleſia ipſa erit inſignior. In eccleſijs vero minoribus (vbi id commode fieri non poterit) relinquitur ordinarij arbitrio.

Eccleſiæ parochiales,quæ aliqua reparatione indigent,reparentur ab his qui de iure, & conſuetudine diœceſis tenentur.

Eccleſias vero non conſecratas,ſeu non curatas ferme collapſas, Epiſcopi inſtaurandas curẽt,iuxta ſacrorum canonum diſpoſitionem,& ſacri Cõcilij Tridentini formam,ibidem oratoria erigendo; vel ſi non videbitur expedire,in alias transferant Eccleſias; vel ibi ſub titulis Sanctorum,ſeu Sanctarum quibus antea Eccleſiæ

clesiæ dicatæ erant, altaria construantur, & pro reddituum qualitate diuinus cultus instituatur: ita tamen vt in area dirutæ ecclesiæ signũ Crucis erectum semper appareat.

Sint ecclesiæ prædictæ dealbatæ, parietibusq; nihil immundum, aut profanum adhæreat, ne sacra profanis misceantur. Tectum non sit pluuiosum, pauimentum sit integrum, & non deformetur pro sepeliendis mortuis: Fenestræ habeant specularia sua saltem linea, & prospicientes in ecclesiam tollantur sub pœna arbitrio Episcopi proponenda.

Altaria sint lapidea, aut lateritia ita extructa, aut cõcinnata, vt fenestrella, foramenue nulla ex parte relinquatur, vbi quicquam asseruari posset, aut recondi, & sint altitudinis à scabello ligneo, vel bradella palmorũ trium, & duorum: longitudinis vero ad minus palmorum sex, latitudinis autem palmorum trium.

Et habeat vnumquodq; altare Iconam, vel saltem picturam in pariete, Crucem, candelabra duo, chartulam cum secretis, petram sacratam, quæ sit ita lata, vt calicem cum Ostia capiat, Tobaleas tres, quarum vna ad planum vsq; pertingat, aliæ duæ quæ diuisę sint totam mensam contegant, totidẽ tobaleæ de tela esse debent, à puluere defendendas, telare ligneum vbi palliũ possit commode affigi. Scabellum ligneum vulgo bradellam, tegmen ex asseribus, aut tela cærulea honeste picta confectum, totum altare tegat. Fenestrellam in pariete à parte Epistolę apte constructam, ad aquam excipiendam ablutionis manuum Sacerdotis celebrantis,

&ad

&ad peluim cum vrceolis collocandum : habeant calices,& alia iſtrumenta,paramenta, & ornamenta congrua ad Miſſam celebrandam.

Neque vllum altare in poſterũ ædificetur, cui quicquam deſit ex ſupraſcriptis requiſitis, ac ſine licentia Epiſcopi in ſcriptis habita: & conſtituta altaria, ſi dotata ſint per eorum rectores tam in temporalibu s quàm in ſpiritualibus, Epiſcopi curent, ne aliquid vſurpetur; Indotata vero vel his, à quibus erecta fuerint, inſtaurari, ac exornari iuxta præſcriptam formam, vel amoueri curent.

Vnumquodq; altare amoueatur, quod ædificatum ſit ad columnam, vel pilam, vel eccleſiam vllo modo impediat, vel plane non reſpõdeat, aut reſpondere poſſit formis, & regulis ſupraſcriptis: ſi tamen Epiſcopo in actu viſitationis videbitur id commode, & ſine ſcandalo fieri poſſe.

Sacriſtia habeat veſtiarium ad paramẽta, & reliquia conſeruanda, oratorium loco poſitum, quantum fieri poterit, ſeparatum, ac diſiunctum : in quo Sacerdos in ſolitudine ſe colligere, & orare poſſit, & ad ipſum oratorium in pariete orationes ad id proprie affixæ ſint, labellum cum manutergio ad manus abluẽdas, & abſtergẽdas ante, & poſt Miſſæ celebrationem, chartulã cum orationibus ſacro vnicuiq; indumento accomodatis, quas attente recitet Sacerdos cum ſacras ipſas veſtes induit, & exuit.

Confeſſionalia tot habeat vnaquæq; Eccleſia etiam Regularium, quot habet Confeſſores, & ponantur in

locis conspicuis atque apertis, vt sint in omnium ocu- lis collocata, & cōfessarius & confitens possit ab vnoquoq; facile conspici, sitq; cū tabula interposita, quæ habeat fenestrellam cancellatam, vt pœnitens audiri, sed videri non possit: In quibus confessionalibus affixi sint casus reseruati tam summo Pontifici, quàm Episcopo, vnà cum forma absolutionis.

Vas pro aqua benedicta in Ecclesia sit, non extra, & in ingressu ad vnamquamque portam à dextris, non à sinistris introeuntium, marmore constet, vel petra solida, nō lateritia, columnella vel alia base suffultum sit: Aspersorium habeat appensum, non ex spongia, sed ex setis confectum.

Sepulchra marmore vel petra solida contecta sint duplici, vel saltem vnica, ita apte vtique, atq; compresse, vt inde malus odor exire nullo modo possit: alioquin humo impleantur, adęquato solo, & nullus in eo amplius sepeliatur, sepulchrorū ipsorum in posterum ædificandorum ostium longe absit ab altaris scabello ligneo vel bradella ad minus palmis quatuor. Verum Episcopi curent omni ratione, vt antiquus & probatissimus sepeliendi in cœmeterijs mos restituatur, neq; sepulchra noua in Ecclesijs ædificentur absq; licentia in scriptis obtenta.

Cœmeteria vero ita claudantur, vt in ea brutis impediatur accessus, ac ab herbis tertio quoque mense expurgentur, & in eis arbores, aut vites non plantentur, & si adsint, extirpentur.

Episcopi prædicta omnia pœnis eorum arbitrio imponen-

ponendis obseruari faciant.

Campanæ deseruire habeant ad conuocandum populum in Ecclesia, & Clerum ad annunciandum mane misericordiam Domini, & veritatem eius per noctem, & annunciandum prædicationem, ad demonstrandumque aliquem esse mortuum, ad hoc vt populus audiat, & pro eo oret, & benedicatur; vt per illarum tactum, & sonitum fideles inuicem inuitentur ad præmium, & crescat in eis deuotio fidei; fruges, mentes, & corpora seruentur, & omnes insidiæ inimici procul pellantur; procella turbinum, impetus tempestatum, & fulgurum temperentur, infestaque tonitrua, & ventorum flamina suspendantur; spiritus procellarum & aeris tempestates prosternantur, & vt hæc audientes confugiant ad sanctæ Crucis vexillum, cui omnes genuflectant. Quare principes, & magistratus etiam atq; etiam hortari oportet, vt campanis, quæ Ecclesiarũ vsui sunt addictæ, ad profanos vsus, & pœnarum significationem, maxime si consecratæ sint, vti non patiantur.

Tridentini Concilij hortationes, quibus vniuersis Christianis, omnibus populorum Dominis ecclesiarũ defensionem, & immunitates enixe cõmendãt, quam alte in Catholici Regis Philippi mente sint, quo tidiana Catholicæ fidei propugnatio, ac erga ecclesiasticos viros, ac loca pia, atq; religiosa veneratio, ac beneficentia locupletissime testantur. Quare nullo pacto dubitandum videtur, quin sibi ipsi constantissimus, vt semper fuit, curaturus sit, vt debitus Dei cultus, ac mi-

nistris ministeriorumque eius dispensatoribus legitimus honor exhibeatur; nec permissurus, vt eius officiales ecclesiasticam iurisdictionem, & libertatem diuinis, & humanis legibus sancitam vlla ex parte violẽt impune, vtpote qui obsequentissimus Ecclesiæ filius, summorumque Pontificum, ac omnium põtificiarum constitutionum, ac decretorum Conciliorum obseruantissimus semper fuit.

De Immunitate Ecclesiæ.

VEtustissimam Ecclesiæ immunitatem iure diuino, & humano pontificijs, & imperialibus constitutionibus introductã Episcopi magnopere illęsam seruari curent, ne super eorum regimine, & tuitione princeps prouinciarum sub tributo fiat, & prælatorum auctoritas, & iurisdictio minime euacuetur: sed potestatẽ illam etiam & libertatem, quam Deus, summi Pontifices, Imperatores, & Reges, Ecclesiæ tribuerunt, & seruauerunt, liberam & integram in eadem remansisse, remanere, ac semper mansuram esse noscatur. Quod quidem eueniet, si Ecclesiarum, & Clericorum bona, ipsosq; Clericos eorundemq; Episcoporũ familiares, tamquam Dei, & eius dilectissimę sponsæ ministros, à vectigalibus, & tributis, ceterisq; quibuscumq; muneribus, & oneribus laicis, & ad temporalium iudicum iurisdictionem, ad quæ sacri Canones, & summorum Pontificum Bullæ non teneri nec astringi debere præcipiunt, per censuras ecclesiasticas, eorumq; publicationes exemptos omnino manutenuerint.

Insuper

Insuper sacros canones, qui ad Ecclesiam confugientibus securitatem concedunt, seruent, & ab omnibus obseruari iubeant: nec Synodus verendum esse censuit, quin temporales principes, & magistratus, sicuti & fidei protectores, ita & Ecclesiarum immunitatum obseruantissimi semper erunt, nec deterioris condictionis factum sub eis sacerdotium, aliquando esse debere, quàm sub Pharaone, qui etsi legis diuinæ notitiam non habebat, attamen totam terram Ægypti præter sacerdotum possessiones tributariam sibi fecit.

De Episcopi qualitate & dignitate.

EPiscopi ex sacri Concilij decreto admonentur, vt se pastores non percussores esse meminerint; & ita præesse subditis oportere, vt non in eis dominentur, sed illos tanquam filios, & fratres ament, elaborentq; vt hortando, & monendo ab illicitis deterreant, ne vbi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogãtur. Quos tamen, si quid pro humana fragilitate peccari contigerit, illa Apostoli eis est seruanda præceptio, vt illos obsecrent, increpent, in omni bonitate & patientia, cum plus erga corrigendos agat beneuolentia, quàm austeritas; plus exhortatio, quàm comminatio; plus charitas, quàm potestas. Sin autem ob delicti grauitatem iurgio opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cũ misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est, vt sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conseruetur; & qui correcti fuerint, emendentur; aut si resipiscere noluerint, ceteri salubri in

eos animaduersionis exemplo à vitijs deterreantur; cum sit diligentis, & pij simul Pastoris officium morbis omnium leuia primum adhibere fomenta, post vbi morbi grauitas ita postulet, ad acriora & grauiora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant, illis submouendis, ceteras saltem oues à contagionis periculo liberare.

Subditi vero ita Episcopos tractent, vt nullum obsequij genus erga illos prætermittant, quod ad eorum dignitatem tuendam pertineat; reuerentiam omnem, atque obedientiam illis exhibentes, ac deferentes; eorum præceptis & monitionibus obtemperent, & acquiescant, veluti parentes eosdem vereátur & ament, illis non detrahant, sed subditos sese ad propriam eorum salutem semper agnoscant.

Principes ac Magistratus Synodus hortatur, vt eos debita reuerentia prosequantur.

Meminerintque Episcopi, quòd valde populos ædificat, & ad religionem excitat, si sæpe publice, quam sæpissime priuatim, festis præsertim diebus, Missæ sacrificium celebrent, ac diuinis intersint.

Studeantque in eorum Ecclesijs, vt omnia rite, atq; ea qua decet maiestate, ac pietate peragantur.

Domesticorumque præcipuam, atque singularem curam habeant, & ita familiares suos instruant, & informent, vt ab impudicitijs, maledicentijs, ac vitijs demum omnibus abstineant, sicut decet ministros ministrorum Dei.

Habeantque curam miserabilium personarum, sicuti

cuti ad eos ſpectat, vt proprie pauperũ patres dici poſſint: & in animo & cogitatione ſit illis perpetuo infixum, quòd de mala bonorum Eccleſiæ adminiſtratione grauiſſimum ſit in die Domini iudiciũ faciendum.

De Funere Epiſcopi.

CApitulum admonemus, eidemq; hoc munus iniungimus, vt cum primum Eccleſia vacauerit, viciniorem Epiſcopum, qui pium ſanctorum patrum inſtitutũ iam diu intermiſſum reuocando ſtatim, (ſi impeditus non fuerit) ad concelebrandas exequias Epiſcopi mortui vocatus accedat, & ea officia ſolemni more præſtet, quæ tali tempore requiruntur.

Viciniores Epiſcopi de Præſulis obitu ab eodẽ Capitulo certiores fiant, qui Miſſarum ſacrificijs, orationum ſtudio, alijs pijs operibus & ſuffragijs defuncti animam iuuare curabunt.

Anniuerſarium ſeu Cõmemorationem mortui Epiſcopi ſingulis annis in Cathedrali Eccleſia, quandiũ proximus eius ſucceſſor in epiſcopatu vixerit, faciendam eſſe præcipimus. idem in omnibus ſimiliter Eccleſijs Rectorum, & beneficiatorum viuentis ſumptibus obſeruari mandamus.

Eiuſdem Capituli onus erit, vt iuxta Tridentini Cõcilij decretum ſupplicationes, & preces publice priuatimq; habeantur, & per ciuitatem, & diœceſim quoq; indicentur, vt clerus populusq; bonum à Deo paſtorem impetrare valeat.

Forma

Forma præſcribenda examinis inquiſitionis de Epiſcopo promouendo ad Cathedralem Eccleſiam.

QVoniam qui ad Cathedrales Eccleſias erit aſſumendus, alijsq; præeſt, ea natalium, ętatis, vitæ morum & ſcientiæ excellētia, atq; aliarum omnium qualitatum, quas ſacri Canones & ipſa Tridētina Synodus poſtulat fulgere, ac præditus eſſe debet, vt non ſolum præeſſe, ſed prodeſſe ſciat. Merito ſancta Tridentina Synodus præcipit exactiſſimam de qualitatibus præficiendorum Cathedralibus Eccleſijs inquiſitionem eſſe faciendam, & eius examinationis, & inquiſitionis formam in Concilio Prouinciali eſſe præſcribendam: Idcirco vt ſacri Concilij Tridentini monitis obtemperet hæc Synodus infraſcriptam examinis formulam pro aſſumendis ad Cathedrales à S. D.N. comprobandam præſcribit, Videlicet:

An legitimis natalibus & ex Catholicis parentibus ortus, vbi, à quibus, & quomodo fuerit educatus: An triginta annorum ſit: Quæ conuerſatio, vita, & fama eius à pluribus annis fuerit: An infamia vnquam notatus, vel de aliquo crimine inquiſitus, vel ſuſpectus: An bigamus, vel apoſtata: An publicam pœnitentiam egerit. An ſanæ mentis, timorateq; conſcientiæ, domique ſuæ bene præpoſitus. Item quam modeſtiam, prudentiam, ſobrietatem, continentiam, & alias virtutes in ſuis actionibus oſtenderit: A quo tempore ſacris ſit ordinibus initiatus, & an in eis per ſex menſes ſaltem

antea sit constitutus: An sit denique eiusmodi moribus & virtutibus ornatus, vt in Ecclesia Dei non immerito præsul esse possit.

Scientia præter hæc eiusmodi polleat, vt muneri sibi iniungendi necessitati possit satisfacere. Ideo inquiratur, an sit in vniuersitate studiorum magister siue doctor, aut licentiatus in sacra Theologia, vel Iurecanonico merito promotus, aut publico alicuius Academiæ testimonio idoneus ad alios docẽdos ostendatur.

Quibus peractis ac probatis omnibus suprascriptis per quinq; saltem testes omni exceptione maiores ad fidei professionẽ admittatur, atq; omnia à Notario in instrumentũ publicum relata, & ab Episcopo obsignata ad summum Pontificem fideliter transmittantur.

De Dignitatibus, & Canonicis.

CVm dignitates in Ecclesijs præsertim Cathedralibus ad conseruandam, augẽdamq; ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ, vt qui eas obtinerent, pietate præcellerent, alijsq; exemplo essent, atque Episcopos opera, & officio iuuarent; merito qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint: quare Episcopi summopere studeant, vt ad dignitates, & canonicatus ij assumantur, qui Episcopos opera & officio iuuare valeant, & ea morum integritate, doctrina, & vitæ exemplo sint prædití, vt merito eorum cœtus, Ecclesiarum senatus dici possit.

Expedit etiam maxime, vt Cathedralis Ecclesiæ dignitates, & canonici omnes Dominicis diebus, & alijs

quam sæpissime Missas publice in dicta Ecclesia celebrent: ideo Episcopi curent, vt constituatur ex dignitatibus,& Canonicis Hebdomadarius, qui diebus Dominicis,& festis duplicibus Missam, & Vespera canat, cui octauo die alius succedat eiusdem ordinis; nec liceat eis ab hoc instituto recedere (quacumq; consuetudine etiam immemorabili non obstante) sub suspensionis atq; alijs arbitrio Episcopi pœnis infligendis; saluis tamen consuetudinibus,in quibus ijdem publice, & frequentius celebrare tenentur, ac prærogatione cõcessa dignitatibus de celebrando Missas Episcopales Episcopo impedito. Reliqui vero Canonici, & dignitates decoro cantu Antiphonas exordiãtur, quas Mansionarius,vel alius dictauerit.

Omnes statis horis semper,& attente adsint officijs, non tunc vagentur per Ecclesiam,neue à choro discedant nisi precibus absolutis,aut aliqua compulsi necessitate: ex licẽtia tamen generalis Vicarij,si præsens fuerit,vel eius, qui choro præest.

In choro proprijs quisque sellis consideat,concordi voce psallant,simul omnes debitis opportunitatibus assurgant, sedeant, genuflectant, capita detegant, & nihil alienum diuinis misceant, priuatum officium non recitent, litteras non legant,non obstrepant, non colloquantur, & existant alijs qualitatibus requisitis tam à Iure quàm à Concilio Tridentino ornati,ad hoc vt alij eorum exemplo ad studium, & amorem diuini cultus accendantur: si aliqui vero in his offenderint, quas percepturi essent distributionibus careãt,aliterq;

pro

pro culpæ grauitate corripiantur.

Omnesque dignitates, & Canonici in choro, processionibus, funeralibus, omnibusque alijs ecclesiasticis functionibus in habitu se conforment; contrafacientes vero illius diei distributionibus careant, ac etiam Episcopi arbitrio puniantur.

De Præfecto Chori seu Cantore.

CAntor, qui choro præsidet, vigilet diligenter, ne quid prætermittatur in diuini officij institutione, vel progressione, vel in reliquis, quæ ad probatam rationem chori pertinent, & alijs quæ in diuinis officijs obeundis sunt necessaria; neue absurde, indecore vel præpostere quicquam fiat: si qui suo officio non satisfaciant, eos grauiter, & amanter obiurget. Si non resipuerint, iubeat punctatorem in libro illos describere, & ad Episcopos deferre ad hoc vt dignas pendant pœnas.

De Magistro Chori.

SVccentor, seu Magister chori, qui diuinis officijs celebrandis tanquam Magister est, denunciet officium simplex, vel solemne celebrandum, quando de Dominica, de festo, vel de feria, quæ Antiphonæ, Orationes, Psalmi, Lectiones recitandæ aut canendæ, tabellam in sacristia affigendam vnà cum Cantore conficiat: in qua præscribatur, quid à singulis dignitatibus Canonicis, vel alijs Beneficiatis in

ſingulis horis per hebdomadam, aut etiam per plures dies recitandum, cantandumue ſit, qui quo tempore, & ordine Miſſam celebrare, vel horas dicere, vel alia munera obire debeant. Qui autem, quod ei in tabella præſcriptum fuerit in quam horam peccauerit eius diſtributiones amittat, ſi ſuccentor deliquerit à Cantore obiurgetur, & ab Epiſcopo ꝑ delicti modo puniatur.

De Sacriſta.

SAcriſta habeat in Sacriſtia tres Tabellas, vnam in qua omnes Miſſæ, & officia pro mortuis, & reliqua deſcripta ſint, quæ ex impoſito onere, ac munere quacumq; de cauſa in Eccleſia celebrare oporteat; alteram in qua vniuſcuiuſq; dignitatis canonicatus, præbendæ, capellæ, altaris, ſeu alterius beneficij, & officij eius Eccleſiæ in Miſſis & alijs diuinis officijs obeundis debita munera contineantur; tertiam quam ſupradiximus à ſuccentore conficiendam eſſe, & non permittat Eccleſiam defraudari debito Miſſarum munere, ſed pro viribus curet, quòd omnes ſuas Miſſas ſuis ſtatutis diebus, & horis ad altaria ſua celebrent: & quæ in dictis tribus tabellis præſcripta ſunt munera, curet à quibus debent omnino præſtentur, negligentes Epiſcopo, aut Vicario denunciando.

Non permittat, quòd Sacerdotes celebraturi plures duobus apparati maneant pro vice in Sacriſtia: ſed cũ opus fuerit, per ſe vel alium vocet celebraturum Sacerdotem, & nemini permittat, vt ſacris veſtibus induatur, niſi tunc cum ei Miſſa celebranda ſit.

Item

Item caueat quòd sæpius in anno omnia linea paramenta munda fiant, calices, patenas, & corporalia cum pallis, & suis manutergijs munda, & candida teneat.

Quando celebrandum erit in aliquo altari per Clericos deputatos, ampullas præparatas, quæ ex vitro sint cum vino & aqua limpida, luminariaque portare faciat, ceteraque è Sacristia ad diuina officia necessaria præparet.

Altare maius, & alia præcipue diebus festis decenter ornet. Hora congrua ipse vel alius per campanæ sonum det signũ Matutini, Missæ, & aliarum horarum canonicarum, salutationis Angelicæ & orationis.

Det etiam operam vt è Sacristia sermones de inanibus, profanisq; rebus, multoq; magis iurgia, rixæ, & turbæ omnes arceantur. Laicos ibi versari non patiatur.

De Mansionarijs.

MAnsionarij, qui sunt quasi quædam columnæ totum fere horarum ac diuinorum officiorum pondus sustinentes, munus suũ accurate obeant, ac quotidie ad omnes horas intersint; & quando oportuerit, ad Lectorile accedãt, vt Antiphonas, Respõsoria, Gradualia, & alia huius generis recitent, & decantent; solemnibus festis diebus, & quoties opus fuerit, pluuiali induant, nisi alij nominatim huic officio præfecti fuerint. Si muneri suo defuerint, illius horæ in qua nõ satisfecerint, distributionibus priuentur, & alij illorum officij partem suscipiant.

Idem vt suo muneri satisfacere possint, ab his oneribus

ribus liberentur, quibus ad chori vtilitatem magistri cæremoniarum, & eius qui choro præest arbitrio, leuandi videbuntur.

Neque, quo tempore diuina officia in choro fiunt, paruam Missam celebrent, nisi necessitas postulauerit.

Ex Mansionarijs prędictis in singulas hebdomadas deligantur duo Sacerdotes: alter vero horum officium ordiatur, & perficiat consistens in medio chori, vel ad lectorile, quod ab ea parte sit vbi is fuerit: Missam etiã festis diebus semiduplicibus ac ferialibus canat, nisi alij sint ei muneri præpositi; alter psalmorum tonum instituat pro tempore, & Antiphonarum, quæ vbi legendę fuerint, ab ipso tantum, vel solum ab alio legantur. Diebus vero festis in decantandis Antiphonis dignitatibus, & Canonicis, ac alijs voce præeat, & quæ cantanda, vel legenda sint ipsis indicet. Is antequam officium inchoetur, chorum ingressus libros pręparet, Missam, Psalmos, Antiphonas, & alia quæ vsus requisierit, inueniat.

Mansionarij vero in suo munere contumaces, vel negligentes pro modo culpæ distributionibus careãt.

De Punctatore.

PVnctator singulo quoque anno, vel iuxta consuetudinem Ecclesiæ constituatur, cui iuramentum deferatur de bene, ac legitime officium suum exercendo sub dupli, quanti id fuerit, & periurij pœna.

Singulis autem mensibus punctationum librũ Episcopo & Capitulo præsentare teneatur: qui si non recte se

cte se habere fuerit cognitum, cum negligentiæ suæ pœnas, dupli scilicet, & periurij dare compellatur.

Et vt hoc officium melius exerceatur, & nemini iniuste remitti, aut adimi possit, hæc Synodus statuit, vt præter electum à Capitulo alter punctator sit, qui ab Episcopo creetur, isq; apud eũ suprascripto iuramento præstito notet omnes altero in libro, qui suo muneri defuerint, & singulis hebdomadis ambo inter se libros conferant; etsi discrepauerint aliqua in re, coram Episcopo, vel Vicario compareant, ad hoc vt tollatur omnis illorũ cõtrouersia sine strepitu, & figura iudicij.

Cetera vero hic non numerata, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen spectãt, deque congrua in his canendi seu modulandi ratione, de certa lege conueniendi in choro, ac permanendi, simulq; de alijs Ecclesię ministris, de quibus in præsentibus nulla fit mẽtio, Episcopi duobus è Capitulo in consilium vocatis, ex sacri Concilij Tridentini decreto pro Ecclesiæ cuiusque qualitate suppleant.

De Seminario.

STatuit Synodus, vt ordinarij, vbi in eorum diœcesibus seminaria erecta non fuerint, quamprimum, vel saltem infra sex menses seminarium iuxta formam, & regulam à sacrosancta Tridentina Synodo traditã erigant, erecta vero manuteneant.

Quando contigerit vnionem alicuius beneficij Seminario per Episcopũ fieri, per actũ publicum manu Notarij ad id rogati, & non per bullã Episcopi tantum fiat.

SESSIO

SESSIO QVARTA
CELEBRATA DIE XVI. MAII MDLXXIX.

De Vita, & honestate Episcoporum, & Clericorum.

VM totius familiæ Domini status & ordo nutet, si quod requiritur in corpore nõ inueniatur in capite, idcirco hæc Synodus hortatur Episcopos, vt quanto ceteris dignitate præcellũt, tanto alijs inferioribus singulari vita, & sanctitate, ac morum probitate præfulgere studeant, præbeantq; se ipsos exempla bonorũ operum, seq; totos ad illam vitæ rationem Domino adiuuante dirigant, quam illis Apostolus præscripsit.

Eorum sermo, vestitus, gestus, supellex, nil nisi graue moderatum, ac religione plenum præ se ferant, ita vt irreprehensibiles, sobrij, domui suæ bene præpositi ab omnibus cognosci facile possint: quod efficient, si ita mores suos omnes componant, vt reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac sanctæ humilitatis exempla petere possint: ideo non solum modesta supellectili ac mensa, & frugali victu contenti sint, verũ etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eorum domo caueant ne quid appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum, quodq; non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præseferant, ac eorum actiones

sint

ſint cõformes decretis œcumenici Tridẽtini Concilij.

Cum Clerici pars Domini appellentur, ideo eos decet vitam, moresq; ſuos omnes componere, vt habitu, geſtu, inceſſu, alijsq; omnibus rebus nil niſi graue, moderatum, ac religione plenum præſeferant, leuia etiam delicta, quę in ipſis maxima eſſent, effugiant, vt eorum actiones cunctis afferant venerationem.

Quæ igitur nouiſſime poſt multas ſummorum Põtificum, ac ſacrorum Conciliorum ſanctiones Tridentina Synodus præcepta innouauit de vita, honeſtate, cultu, & doctrina ab eis comprobanda, & retinenda: Quæq; de luxu, comeſſationibus, choreis, aleę luſibus, & alijs huius generis, ac præſertim profanis negotijs euitandis, vt maxime neceſſaria, & eorum ordini conſentanea omnino ſeruent; alioquin ſtatutis ab ea pœnis, alijsq; ſeuerioribus, ſi ita Epiſcopis videbitur, coerceantur, quarũ executionẽ nulla appellatio ſuſpendat.

Atque vt aliqua ſigillatim exprimantur, cuncti Preſbyteri diebus Dominicis, & feſtis ſolemnibus vt ſuo muneri ſatisfaciant, Miſſas celebrent.

Barbamque omnes è ſuperiori labro ita tonſam geſtent, vt pili in ſacrificio Miſſæ Chriſti Domini Corpus & ſanguinem ſumenti nullatenus ſint impedimento. Habitum clericalem, & coronam ſuo ordini congruentem Clerici etiam omnes ad quemcumque ordinem promoti, aut quodcumque beneficium Eccleſiaſticum cum cura & ſine obtinentes deferant; capitium quadratum, veſtes tam ſuperiores, quàm inferiores geſtẽt talares ſimplices, & nulla vanitate notan-

das,in Ecclesijs pileis non tegantur; extra vero valetudinis, aut alia iusta causa vti possint, sed simplicibus, neq; aculeatis,aut turbinatis; à cæteris demum huiusmodi leuitatibus se abstineant, quæ ab Ecclesiastica sunt disciplina alienæ. Ad quæ omnia Episcopi illos suspensione à ministerijs, & fructuum amissione, ac beneficiorũ priuatione, prout expedire iudicauerint, omnino possint compellere.

Quicumque Clerici concubinas aut alias mulieres de quibus possit haberi suspicio in domo vel extra nõ detineant, aut cum illis vllam consuetudinem habere audeant: alioquin pœnis à sacris canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis puniantur: quòd si à superio ribus moniti nõ abstinuerint, aduersus eos iuxta sacri concilij Tridentini decretum acriter procedatur.

Nemo Clericorũ implicet se negotijs sæcularibus, lites coram iudice sæculari non agitet, nec sit alienorum negotiorum gestor aut curator: Tabellionatum nisi necessitatis causa, aut mercaturam,præsertim bladorum,vini,& aliorũ,quæ ad vitæ annonam spectant, non exerceat: non artem medendi faciat; non aliena prædia lucri causa conducat; non pro alijs fide iubeat; non agriculturam,nisi pro eorum victu; non venationẽ, aut aliam turpem artẽ exerceat; contractus vsurarios vitet; publicis & profanis spectaculis, comœdijs, choreis non intersit; per Ciuitatem, personatus ac debaccatus non incedat; taxillis, tesseris,pagellarum lusu, aut alio quocumque ludi genere sacris canonibus improbato penitus abstineat; arma offensibilia siue secre-

secreto siue palam non deferat, & præsertim pugiones, & sclopeta parua, quæ si qui deferre deprehensi fuerint, carceris pœnam per annum subeant; nocturno tempore sine legitima causa, & lumine non vagetur, fœdaque & scurrilia verba non proferat, & operam non det ebrietati, cauponarias seu tabernas non frequentet, nec ad eas accedat nisi necessitatis, & itineris causa.

Omnia demum generatim, quæ ad vitam, & honestatem Clericorum pertinentia à sacris canonibus & œcumenicis Concilijs, & Apostolicis sanctionibus præcepta, ac prohibita sunt, Clerici omnes diligenter obseruare, aut cauere iubentur; subituri nisi pareant omnes animaduersiones, quæ illis à sacris Canonibus impositæ sunt, & sacræ Tridentinæ synodi auctoritate innouatæ, aliasque præterea quas pro delictorum qualitate Episcopi hactenus, vt supradictum est statuerunt, aut in posterum statuent, operas suas prout ab aliquibus in hac prouincia fieri audiuimus, mercedis gratia minime locent.

De Edicto proponendo pro Parochialibus vacantibus, ac de examine promouendorum ad dictas Ecclesias.

EPiscopi cum primum Parochialem Ecclesiam vacare cognouerint, intra triduum ad Cathedralis, & vacantis Ecclesiæ ianuam edictũ proponãt, & ad diem decimam conuocent, & inuitent, qui volunt exami-

nari, vel examinandos nominare,& in termino præſtituto nominati,& præſentati, electi,& deſcripti,examini ſe ſubijciant,& per concurſum magis idoneo,ac infra terminum iuxta Tridentini Concilij decretum, & Pij Quinti bullam, beneficium conferatur: Ita tamen vt ætas grauior moris,& vitæ integritas in æquali litterarum ſcientia præponderet, atque illi qui ex eadem diœceſi, & multo magis, qui eiuſdem loci fuerint, in quo Eccleſia vacans conſtituta eſt,extraneo,ceteris paribus præferantur.

Terminus vero decem dierum vltra alios decē dies minime prorogetur ex eiuſdem bullæ prohibitione.

Interrogabuntur autem examinandi de ætate,ordine, vita,moribus, & ſcientia: quod liquide patebit, ex interrogationibus & reſponſionibus eorum, quæ illis legenda propoſuerint examinatores.

Examinatores eorum,qui ſunt ad beneficia promouendi in diœceſanis Synodis ij eligantur, & comprobentur, qui religione, vitæ integritate,alijsque, quæ Tridentinum iubeat Concilium, virtutibus, & ornamentis ceteros antecellant: in quo non ſolum Cathedralis Capituli,ſed aliorum etiam Clericorum,& regularium ratio habeatur. Munera autem occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant; alioquin in pœnas à Sacroſancta Tridentina Synodo ſancitas incidiſſe ſe ſciant.

De Be-

De Beneficiorum Collatione.

EXpedit maxime dum Parochiales Ecclesiæ conferuntur, vt non hominum cupiditati, sed animarum saluti cõsulatur: ideo Episcopi pro ea, quam Iesu Christo debent, pietate curent, vt illos eligant, & in concursu conferant, qui sui officij onus sustinere possint, ac prompto animo subire velint: indignos autem ac præsertim qui sua suorumq; quærunt, non quæ Iesu Christi, omnino reijciant, & circa resignationes fel. rec. Pij Quinti constitutio obseruetur; meminerintque Episcopi se ex earundem litterarum dispositione excommunicationem, & suspensionem incurrere Apostolicę Sedi reseruatam, si alijs in casibus, præterquam in litteris præfatis expressis eas admiserint.

Et quia diutina vacatio Ecclesijs maxime Parochialibus non parui detrimenti esse solet: ideo Episcopi quamprimum (seruata tamen forma Concilij Tridentini, & Pij Quinti bullæ) conferant, & si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, simulac Ecclesiæ vacationis notitiam habuerint, cũ cõgrua eius arbitrio fructuum assignatione constituant, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat donec de Rectore ei prouideatur.

Sciantque Patroni, & qui in beneficijs præsentandi aut delegandi ius habent, se subijcere vnà cum pręsentato, & electo excommunicationis & interdicti pœnis; ac priuationis iurispatronatus, si quouis modo, & quauis causa, vel occasione se ingerant, paciscantur, consequantur, aut quoquo modo retinere præsumant par-

tem,

tem,etiam si vltro oblatum sit,in bonis & frùctibus beneficij; &si libere illos Rectori seu beneficiato non dimittant: nec ante mortem Rectoris iurispatronatus de futura præsentatione cum patronis aliquis nec per se, nec per interpositam personam tractare possit sub excommunicationis pœna,& inhabilitatis ad obtinendum beneficia.

Episcopi præsentatum,vel ab inferiore electum nō prius admittant aut instituant, quàm iusiurandū iuxta subscriptam formam ab eo exegerint, quod nil de prædictis interuenit.

Forma iuramenti.

EGo N.præsentatus ad beneficium de N. iuro ad hæc sacrosancta Dei Euangelia per me corporaliter tacta,quòd propter prædictū beneficium obtinendum, aut præsentationem ad id habendum,aut acquirendū, neq; ego, neq; alia persona vice ac nomine meo, nec de consensu aut scientia mea patrono, seu alio cuique aliquid præmissorū nomine, aut intuitu promisimus, aut dedimus. Nec quicquam eius rei gratia permutauimus,compensauimus, aut prius datum confirmauimus,apudue quemquam deposuimus, seu quicquam mutuauimus, seu elocauimus priusue mutuatum, cōmodatum,depositum,aut elocatum, aut quocumque modo debitum remisimus seu laxauimus; nec de sanctuario,gleba,domibus,terris,prædijs tenimentis,redditibus prædictæ Ecclesiæ fructibusue,decimis, aut oblationibus eiusdem præteritis, præsentibus,aut futu
ris

ris donationem, remissionem, locationemue promisimus, fecimus, aut iniuimus, seu aliquis nostrũ de mandato, scientia aut consensu meo promisit, fecit aut iniuit. Ita me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Caueant Episcopi ne fiducialia beneficia fiant, neue tacite aut expresse cõuentũ sit, vt ad alterius voluntaté alter titulo renũciare teneatur; quod ad Simoniacã labem accedere tũ sacris Canonibus, tũ Quarti & Quinti Pij cõstitutionibus declaratũ est. Qui talia autem cõmiserint, pœnas indictas in sacris cõstitutionibus prædictis contra Simoniacos, & fiduciarios incurrant.

De Parochis, & eorum officio ac ministerio.

PArochi Dominicis diebus, & festis solemnibus, ac tam frequenter, vt suo muneri satisfaciãt, Missas celebrent, & festis præsertim diebus gregem sibi cõmissum verbi Dei pabulo pascant, dilucide, ac cõpendiose sacrum Euangelium, legis præcepta, fidei rudiméta, orationem Dominicam, sacramentorum virtutes, & effectus declarent, cum à vitijs ad virtutes adhortantes. Post prandium vero conuocatis pueris & alijs rudibus in Ecclesia ad signum campanæ eosdem doctrinam Christianam doceant, sciantq; Parochi, & omnes alij, ijs, qui talia executi fuerint, Indulgentias summi Pontificis Gregorij XIII. concessas esse.

Studeantq; etiam ne eorũ culpa absq; sacramentis aliquem è vita emigrare contingat: quod si euenerit (quod absit) ab officio & beneficio suspendantur; aliàs pro modo culpæ grauissime corripiantur.

Reci-

Recipiant quotannis ab eorum Episco po, vel cathedrali Olea sancta, sanctumq; Chrisma in feria quinta in Cœna Domini, nec ei qui in sacris non sit, & superpelliceo indutus; & si non sit lumina deferens, deferenda tribuantur: quæ olea sanctumque Chrisma per Parochum in Ecclesia cum claui penes se retinenda asseruentur.

Ad Ecclesiasticam sepulturam defunctum aliquem cuiuscumq; conditionis, status, & sexus extiterit, Parochus non recipiat, nisi prius constiterit ipsum defunctum eo saltem anno confessum fuisse, & sacram Eucharistiam sumpsisse, vel signa contritionis tempore mortis apparuisse, sub pœna excõmunicationis, & alijs arbitrio Episcopi imponendis.

Nemo Presbyterorum curatorum ab vna ad aliam Parochiam inscijs Episcopis, & sine mandato se transferant, vt in illa inseruiant, & ministrent sub pœna ordinarij arbitrio infligenda.

Nemo etiam audeat falcem in alienã messem mittere Parochiam ingrediendo, sacramẽta ministrando, ac cetera parochialia munera obeundo: sed quisq; intra suos limites se contineat, & nullo modo eos transgrediatur.

Parochi omnes semper in suo munere obeũdo sint diligentes: sed tunc præsertim cum sui ægrotant, quos sæpe visitent, si eos ęgrotare sciuerint, etiamsi minime vocati fuerint, ne eorum negligentia aliquis sine sacramentorum perceptione decedat; nec eos deserant, sed cum eis vsq; ad extremum vitæ assistant, orationibus, exhor-

exhortationibus, & exẽplis ad bene & Christiane moriendum infirmos iuuando.

Si aliquem Parochum tam ciuitatis, quàm diœcesis egrotare contigerit, aut ex hac vita recedere, qui ceteris illi est propinquior, & vicinior, ordinarium de illius infirmitate, & obitu quamprimum certiorem faciat, aliàs Episcopi arbitrio mulctetur.

Quoniam Episcopi vbiq; esse non possunt, & plerunque accidit, quòd grauia delicta per Sacerdotes, & clericos, & alias Ecclesiasticas personas in ciuitatibus, & diœcesibus, & in locis remotis committuntur, & à superiore ignorantur: ideo ne delicta remaneant impunita, Synodus statuit, vt omnes, & singuli Rectores quamprimum sciuerint seu viderint clericum alium, ea quæ minime ordini ac gradui suo congruunt, perpetrare, & aliqua indecenter committere, in termino dierum trium vel quamprimum potuerint denunciare, notificare, & insinuare debeant, & teneantur Episcopis.

Quotiescumq; in vrbem venerint, Episcopũ adeãt, nec absq; Episcopi licentia, & benedictione à ciuitate discedant.

Parochi omnes in die Purificationis Beatæ Virginis candelas distribuant fidelibus Christianis, qui illa die in Ecclesia cõuenerint, & deuote eas percepturi accensasque in processione delaturi erunt: fiat autem distributio in ea quantitate pondere, & mensura prout laudabilis consuetudo postulat, & Episcopis videbitur.

De Residentia.

CVm Paſtorum reſidētia tam valde commendetur, & diſtricte percipiatur, tum à ſacris Pontificibus, tum à ſacrorum Conciliorū conſtitutionibus tāquam illud vnum fundamentum, in quo ſpes omnis ſit collocata retinendæ Eccleſiaſticæ diſciplinæ, nulla poteſt in hac re adhiberi aut opera, aut diligentia, quæ ſatis ſit: idcirco hæc Synodus omnes Epiſcopos monet in Domino, ac per viſcera Domini noſtri hortatur, & alios inferiores omnes qui animarū curam habent, etiā eis præcipiendo requirit, vt diuinorū præceptorū memores gregi ſuo inuigilent, atq; aſſiſtant eo ſtudio, ac pietate, vt nihil quod ad ſalutem ouiū ſibi creditarum pertinet, vllo vnquam tempore ab illis deſiderari poſſit. Cū vero Chriſtiana charitas, vrgens neceſſitas, debita obedientia ac euidēs Eccleſiæ vel Rei publicæ vtilitas ex Epiſcopis aliquem abeſſe poſtulauerint, ſeruentur omnia, quę ſuper hoc à ſacro Concilio Tridentino ſtatuta ſunt. De Curatis quoque inferioribus omnino prouidendum eſt iuxta eiuſdem Concilij decreta; vt quandocumq; eos cauſa prius per Epiſcopum cognita abeſſe contigerit, Vicarium idoneum ab ipſo Ordinario approbandum cum debita mercedis aſſignatione relinquant. Diſcedendi autem licentia in ſcriptis gratiſq; concedatur; qua etiā obtenta vltra bimeſtre tempus, niſi ex graui cauſa, nemini abeſſe liceat.

Quod vero ad Epiſcopos attinet, etſi non dubitet hęc Synodus eos proprij muneris perpetuo memores fore: tamen pro ſuo officio non poteſt non cōmemorare,

rare, quòd præter pœnas, quæ contra non residentes à concilio Tridentino cōstitutę sunt, non euadent alias sancitas in bulla Pij Quarti, & Quinti fel. rec.

Et tandem vt sacro concilio Tridentino satisfiat, decreta super residentia, quæ tam sub Paulo III. quàm sub Pio IIII. statuta fuerunt, ac bulla Papæ Pij V. quotannis publicanda decreuit in Episcopalibus cōcilijs ad hoc vt omniū auribus mentibusq; infigi possint, & in posterum (Deo adiuuante) nulla temporū iniuria, aut hominū obliuione, aut desuetudine aboleantur.

De Sepulturis funeralibus, & exequijs, & eorum exactionibus cohibendis.

SOla charitatis ratio Clericos tam sæculares, quàm regulares adducere debet, vt Christifideles funeribus intersint. Quare ab omni eos decet auaritiæ corruptela, & ostentatione alienos esse. Prohibentur igitur ne exequiarum, sepulturæ, aut anniuersariorū causá quicquam paciscant; sed piá, & laudabilem consuetudinē circa funeralia obseruent, ne quod valde religiosū est, aut Ecclesia venalis fortasse, quod absit, dicatur; aut ipsi de humanis videantur mortibus gratulari, si ex eorū cadaueribus quolibet modo studeát quęrere cōpēdiū.

Ante solis ortum, & post occasum ad sepulturá cadauer non efferatur, nisi de licentia Episcopi, aut eius Vicarij, eoq; sepulto per consanguineos familiares, & amicos defuncti sepulchrū nullo modo quouis quęsito colore aperiatur, nec aliquid quod superstitionis habeat, intus apponatur.

Pauperes qui ſua impenſa humari non poſſunt, gratis à Parocho ſepeliantur: quoad alios vero ſeruetur laudabilis conſuetudo.

Parochi librum habeant, in quo parochianorũ ſuorum, qui deceſſerint, omnium nomina diligenter annotent: alioquin, vt Epiſcopo videbitur, puniantur.

Superſtitioſum in plorandis mortuis abuſum, qui in Prouincia noſtra iamdiu diabolica fraude irrepſit, penitus abolere volentes, in ſanctæ obedientiæ virtute præcipimus, ne qua mulierum prȩficarum, quas reputatrices appellant, audeant officio fungi in inuitandis ad eiulatum alijs in cõſanguineorum, cognatorumq; funeribus, ſed hoc nomine, & vſu à Chriſti Domini grege fugato ac eliminato, ita lugeant poſthac, vt Chriſtianas decet fœminas, ſacra dictante ſcriptura, Super mortuum modicum plora. & Apoſtolo admonente: Nolumus vos ignorare fratres de dormientibus vt nõ contriſtemini ſicut & ceteri qui ſpem non habent.

Cum vero ad Eccleſiam funus effertur, prohibemus ne mulieres, quæ Eccleſias vlulatibus complere ſolebant, ſuos ſequantur defunctos, ſed domi ſe contineãt: Quod ſi Parocho admonitore facere neglexerint, preſbyteri omnes cũ põpa nullatenus vltra progrediãtur, ſed ibi relicto funere, niſi ſtatim obſequentes, ſe reddiderint, continuo diſcedant. Nõ enim decet tẽpla Dei omnipotentis, quæ domus orationis vocantur, & in quibus aſtat diuina maieſtas, ad fideliũ vota cõplenda, peccataq; dimittenda, eiuſmodi vlulatibus compleri. Quȩ omnia etiã in Eccleſijs Regularium obſeruentur.

Man-

Mandatque Synodus, vt sepulto defuncto, omnes eius coniuncti quamprimum, vel saltem post decem dies; fœminæ vero post mensem ad Ecclesiam pro audiendis Missis, & alijs diuinis officijs accedere teneantur: & ad id ab Episcopis per censuras ecclesiasticas cogi possint, quauis consuetudine, quæ potius corruptela est, non obstante.

Sub eisdem censuris, & alijs pœnis Episcopi prohibeant, ne mulieres preficent, ac faciem dilanient, nec sic præficatas, & dilaniatas in Ecclesiam ingredi permittant.

De Confraternitatibus.

EPiscopi incumbant, vt à Confraternitatibus, præter supradictas constitutiones, si quas habent, integre, & inuiolabiliter obseruentur, quæ tamen ab ipsis Episcopis, & approbatione, & subscriptione munitæ, & roboratæ fuerint, adeo vt diuinus cultus, atque probata ipsorum vita merito apud Dominum commendetur: quæ vero nullam regulam habēt ab Episcopo eam sumant quanto citius: nouæ vero confraternitates absq; Episcopi licentia erigi vel institui non possint.

Conuiuia confraternitatis alicuius facultatibus, aut eleemosynis fieri solita nullo modo in posterum fiāt, & maxime in confraternitatum Oratorijs, sub pœnis Episcopi arbitrio infligendis.

Prohibetur præterea omnibus, & singulis Gubernatoribus, Magistris, Procuratoribus, Cōfratribus, & alijs quibuscumque Laicis, in huiusmodi Confraternitati-

bus

bus concionari, aut verba facere de rebus ad Christianam fidem, & Catholicam religionem pertinentibus, nisi prius fidei professioné emiserint, & ab Episcopis licentiam in scriptis obtinuerint. Si qui vero in prædictis deliquerint, ab Episcopis correcti etiá arbitrio ipsorum puniantur; nec confratres aliud officium, aliasque orationes, & letanias recitare possint, nisi quę ab Ordinario reuisæ, & approbatæ fuerint.

De Piorum locorum administratione.

Piorum locorum Ecclesiasticorũ administratio Episcopi curent, vt seruata forma concilij Tridentini decretorum committatur viris prouidis, & idoneis, qui sciant, velint, & valeant loca ipsa, bona eorum, ac iura vtiliter regere, & eorum prouentus, & redditus in personarum vsum miserabilium dispensare, & quos in vsus alios prædicta conuertere præsumptio verisimilis non existat: Monasteriorum vero monialiũ, aliorumue locorum ad curam Episcopi spectantium administratores ab vniuersitate, seu à quocumq; electi, aut deputati eorum officium exercere non incipiant, nisi habita Episcopi confirmatione, sine qua electio, & eorũ deputatio nullum sortiatur effectum.

Administratores ad instar Tutorum, & Curatorum in manibus Episcopi, vel Vicarij iuramentum præstét, ac de locorum ipsorum bonis cóficiant Inuentarium, cuius exemplum infra tempus supra statutum Ordinario præsentent authenticum.

Admi-

Administrationis sodalitatum, hospitalium, montium pietatis, fabricæ Ecclesiarũ, & piorum locorum quorumcumq; rationes exhibeantur quotannis Episcopo, vel ab eo ad id electo.

Episcopi vel deputati ab ipsis sodalitates, hospitalia, montes pietatis, fabricas Ecclesiarum, & piorum locorum quorũcumq; visitent, iuxta sacros canones, & sancti Tridentini concilij decretum.

Librum autem prædicta loca habeant, in quo distincte, & explicite descripta sint legata omnia, & onera, quæ illis imminent; cuius libri exemplum publici item Notarij auctoritate munitum deferant in Archiuium Episcopale: tabella præterea sit in loco affixa, in quo solent congregari, cum ijsdem oneribus, & legatis strictim adnotatis, mensium ordine seruato, & rerum ipsarum genere, in quibus quidem libris, & tabella ea indies erunt addenda vel demenda, quę aut augeri contigerit, aut minui.

Liber separatus habeatur in vnoquoque Capitulo piorum locorũ, in quo libro apposito die describantur propositiones omnes, quæ in ipso Capitulo fiunt, & non obtineatur, & constare facile possit omni tempore eas fuisse reiectas.

Nullo modo permittant Episcopi, vt administratores suprascripti piorum locorum, procuratoresue eorum vrbani, vel rurales, aut eorum filij, vel propinqui, vel alius, qui ex illis pendet, emphyteosis locationisue nomine conducat prædia, aut aliud quiduis, quod ad suã administrationem, vel procurationẽ perti-

pertineat; & quando bona locorum piorum locanda erunt, locentur non arbitrio administratorum, sed publice locanda proponantur, facta omnibus præter supradictos conducendi potestate; & cōductione facta, conductor det idoneum fideiussorem in solidū obligatum cum principali. Si quis autem est qui id non fecerit, statim ab ea administratione, vel procuratione amoueatur. Neque etiam permittant quid vendi, aut quouis modo alienari, nisi seruatis ijs quæ à sacris canonibus requiruntur, & ex consensu, & auctoritate eorum: qui contrafecerint, Episcopi arbitrio puniantur; & quod actum est, irritum & nullum sit.

In Hospitalibus Sacerdotes non desint, qui Missam saltem festis diebus in loco infirmis ipsis accommodato celebrent, sacramenta rite, & opportune languentibus administrent, atq; infirmantibus ad mortem ad animæ salutem necessaria commemorent, & charitatis officium vsq; ad vitæ exitū in eos exerceant, illorumq; nomina, genus, & patriam diligenter adnotent. Defunctos vero ecclesiasticæ sepulturæ (sacris precibus adhibitis) pie, & religiose mandent.

Inuigilent Episcopi, commoneantq; parentes, propositis excōmunicationibus atq; alijs arbitrio pœnis ne in Orphanotrophijs filios suos infantes exponant, quos ipsi alere etiā industria valent, & sciant se ad restitutionē alimentorū prorsus teneri; mandentq; confessoribus, vt prædictos non absoluant nisi satisfecerint.

Infantibus vero in ipsis Orphanotrophijs expositis nutrices dentur subsidiariæ, quæ lactent donec baptizen-

ptizentur, & alendi doceantur, & omnia alia pro eorũ cura ita comparentur, vt periclitandorum puerorum nulla occasio esse possit. cum vero ad eam ætatem peruenerint, quæ ad disciplinam idonea est, tam masculi quàm fœminę pro facultatibus, & opportunitate locorũ & instruãtur moribus, & artibus erudiantur quæcumque sexui conuenire videbunt.

De Legatis pijs.

QVoniam pijs defunctorum voluntatibus iura maxime fauent, & Episcopi omnium piarum dispositionũ tam in vltima voluntate, quàm inter viuos sunt executores: ideo ne auaritia hæredum, aut impietate occulta maneant, & exequi Episcopi valeant, hæc Synodus statuit, & ordinauit, vt in qualibet curia Episcopali retineatur liber, in quo relicta pia describãtur, cum nomine notarij, testatoris legatarij, diei, anni, & testium: & vt ad cognitionem prędictorum relictorũ legatorum deueniri possit, pręcipitur sub pœna excõmunicationis eoipso subeũda notarijs, scribisq; omnibus testamenta, atq; alias dispositiones, qualescumque sint, in quibus aliquid Ecclesijs, hospitalibus, mõtibus pietatis, atque alijs pijs locis, vel causis relictum fuerit rogatis, vt infra mensem à die quo dispositio effectum suum sortiri ac irreuocabiliter ligare incępit, legata facta ad pias causas denuncient, eamque particulam de legatis vel relictis rebus descriptam, & auctoritate publica munitam, debita mercede accepta, Episcopis tradant, & acceptam exequi faciant, sub censuris, & pœ-

nis arbitrio eorum imponendis.

Atq; vt Ecclesijs iura sua restituãtur, statuit, vt posthac canonica portio integre & realiter persoluatur iuxta formam iuris, & sacri Tridentini cócilij decreta.

De Rebus Ecclesiæ, ac piorum locorum non alienandis & vsurpandis, ac male alienatis & vsurpatis recuperandis.

AMbitiosæ cupiditati hæc Synodus occurrere cupiens, prohibet omnium rerum & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omne pactum per quod ipsorum dominium transfertur, concessionem, hypotecam, locationem, & conductionem vltra triennium; nec non infeudationem, vel contractum mphyteoticum. Si quis vero inconsulto Romano Pontifice de bonis & rebus Ecclesiæ quicquam alienare præsumpserit, alienatio, hypoteca, concessio, locatio, conductio, & infeudatio huiusmodi nullius sit roboris, & momenti; & tam qui alienat, quàm qui alienatas res & bona prædicta receperit, sententiam excommunicationis incurrat. Declaratq; Prouinciale concilium extrauagantem, Ambitiosæ. Pauli secundi in Prouincia in vsum receptam.

Et quia vsu compertum est, alienationes bonorum Ecclesiasticorum fieri sæpe sub conditione, vt illarum confirmatio ab Apostolica sede obtineatur; interim autem possideri, non obtenta aliter confirmatione huius-

huiusmodi in graue Ecclesiarum damnum, & animarum ipsorum contrahentium præiudicium: ideo Episcopi diligenter inquirant super huiusmodi alienationibus quorumcumq; bonorum Ecclesiasticorum, etiam hospitalium; & si quas sub iam dicta conditione nondum impleta factas repererint, irritas & inanes declarent: & in eos, qui se in possessionem vel detentionem ante obtentam confirmationem intrudere ausi fuerint, & in futurum audebunt, pœnas sacris Canonibus & summorum Pontificum constitutionibus aduersus eosdem inflictas, exequi omnino studeant: mãdaturq; Notarijs, quòd contractus alienationum huiusmodi absque assensu Apostolico prius obtento, etiam cum Episcopi licentia, non conficiant, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ: nec iudices, vel testes aliter intersint sub eadem pœna, nec infra forestas seu defensas bonorum vel aliorum, Ecclesiarum bona & territoria includantur, & occupentur directe, vel indirecte, vel quocumque quæsito colore sub pœna prædicta.

Episcopi, aut eorum Vicarij Ecclesiasticorum bonorum alienationes auctoritate Apostolica cõfirmandas sedulo curent, vt diligenti inuestigatione adhibita, & in rem præsentem euntes rite, & recte, ac mature omnia faciant, vt omnino Ecclesiæ indemnitati consulatur.

Sacri concilij Tridentini auctoritate præcipitur singulis Episcopis, vt ipsi, aut eorũ Vicarij adiunctis duobus altero quidem ex Capitulo, altero ex Clero reco-

gnoſcãt quaſcumq; alienationes, & locationes bonorum Eccleſiaſticorum ad lõgum tempus, etiam auctoritate Apoſtolica confirmatas, quę intra triginta annos confectæ fuerint iudicent, & decernant, an Eccleſiarũ detrimento ſeu contra Canonicas ſanctiones, an omiſſo iuris ordine contractę ſint: quod ſi ad Epiſcopũ vel eius menſam bona locata pertineant, aut ipſe, vel ipſius Vicarius, Commiſſarij ſeu executores fuerint, ad viciniorem Epiſcopum cum ſupradictis à Capitulo & Clero electis recognitio, ac iudicium eiuſmodi transferatur. Si vero etiã ipſi legitime recuſari poterunt, duo alij à Capitulo & Clero adiungantur, qui eam tantum cauſam cum illo Epiſcopo recognoſcant, & iudicent.

De Decimis ſoluendis.

CVm decimarum ſolutio ſit de iure diuino, & qui eas dare nolunt, aut dantes impediunt, res alienas inuadũt, & Eccleſias ad eam egeſtatem, & inopiam redigunt, vt facile debitis obſequijs & cultu deſtituãtur: Idcirco iuxta Tridentini concilij decretum præcipitur omnibus cuiuſcumq; gradus, & conditionis ſint, ad quos decimarum ſolutio ſpectat, vt eas ad quas de iure tenentur, iuxta locorum conſuetudinem in poſterum cathedrali, vel quibuſcumque alijs Eccleſijs vel perſonis, quibus legitime debentur, integre perſoluãt: qui vero eas aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicentur, nec niſi ſecuta plena reſtitutione abſoluantur. Parochi vero in exigendis decimis negligentes ab Epiſcopo puniantur. Idem Parochi quolibet anno in menſe

menſe Decembris referant Epiſcopo qui decimas ſoluere recuſauerint, & decimarum exactionem laicis locare non poſſint.

Hortanturque omnes, & ſinguli pro Chriſtiana charitate, debitoq; erga paſtores ſuos munere, vt à Deo ſibi collatis Epiſcopis, & Parochis, qui tenuioribus præſunt Eccleſijs, largiter ſubuenire ad Dei laudem, atque paſtorum ſuorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam non grauentur.

Atque vt populis innoteſcat quàm periculoſo ſe facinore aſtringant, qui decimas abnegant; Parochis itidem ipſis præcipitur, vt ſemel ſaltem quotannis, quo tempore Epiſcopi expedire cenſebunt, prout ipſis cõmodius fuerit, decretum ſupradicti Concilij de Decimis inter Miſſarum ſolemnia frequenti populo publice legant, ac materno ſermone interpretentur.

De Synodo diœceſana quotannis celebranda.

Synodus diœceſana quotannis ab Epiſcopo celebretur, ad quam exempti, qui aliàs ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur: ratione tamen Parochialium, aut aliarum Eccleſiarum ſęcularium etiam annexarum debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicumque illi ſint, Synodo intereſſe, vt abuſus, qui in dies occurrere poſſent, tollantur, & fidei profeſſio per omnes fiat, qui eam facere tenentur iuxta decretum Tridentini concilij & bullam Pij IIII. fel. rec.

Legatur

Legatur Decretum sacri Tridentini concilij de examinatoribus, sess.24.cap.18.quod incipit, Expedit.& eo lecto, proponantur ab ipso Episcopo sex saltem examinatores, ex quibus sex qui plura suffragia habuerit, ab ipsa Synodo approbati intelligantur; electi autem in manu Episcopi, aut Vicarij iuret quacumque postposita humana affectione munus suum fideliter se esse executuros.

In dicta Synodo eligantur deputati ad vtilia Cleri, ex his facto scrutinio qui propositi fuerint decem, qui plura habuerint suffragia intelligantur electi: sint autẽ duo ex Canonicis, duo ex Ecclesia cathedrali, vnus ex Parochis ciuitatis, & quinque ex Clero diœcesis electi: porro iurent in manu Episcopi, seu Vicarij de recte & fideliter exequẽdo munera sua, postposita omni humana affectione.

De Visitatione.

EPiscopi propriã diœcesim per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, si quotannis totam propter eius latitudinem visitare non poterunt, saltẽ maiorem eius partẽ, ita tamen, vt tota biennio per se, vel per Vicarium, vel visitatorem compleatur, visitare non prætermittat: scopus autem in visitando præcipuus sit, sanam orthodoxamq; doctrinam expulsis hæresibus inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, & monitionibus ad religionẽ, pacẽ, innocentiamq; accendere; cetera prout locus, tempus, & oc-

& occasio feret ex visitantium prudentia ad fideliũ fru ctum constituere: quę vt facilius, feliciusq; succedant, singuli ad quos visitatio spectat, monentur, vt paterna charitate Christianoq; zelo omnes amplectantur.

Capitula Cathedralium etiam visitet Episcopi, corrigant, & emendent toties quoties opus fuerit ex statuto Tridentini concilij, non obstantibus exemptionibus, consuetudinibus, sententijs, curamentis, & concordijs.

Commendata Monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositurae nuncupatæ, in quibus non viget regularis obseruantia, nec non Beneficia tam curata, quàm non curata, sæcularia, & regularia, qualitercũq; commendata, etiam exempta ab Episcopis annis singulis visitentur: curentque ijdem Episcopi congruentibus remedijs etiam per sequestrationem fructuum, vt quæ renouatione indigent aut restauratione, reficiantur; & cura animarum, si qua illis vel eorum annexis immineat, aliaque debita obsequia exerceantur; etsi in eis viget obseruantia Regularis, prouideant Episcopi paternis admonitionibus, vt eorum Regularium superiores, eorum Regularia instituta, & debitam viuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio contineant, & moderentur. Quòd si sic moniti infra sex menses eos non visitauerint, nec correxerint, ijdem Episcopi ex decreto Tridẽtini concilij eos visitent, & corrigant.

Eadem Episcopi diligentia vtantur in his etiam Ecclesijs visitandis, quæ nulli diœcesi subiectę dicuntur;

quod

quod tamen ius illi competit, cuius cathedralis Ecclesia propinquior esse constet; alioquin ab eo, qui semel in Concilio prouinciali à Prælato illius loci electus fuerit, qui tamquam Apostolicus delegatus visitet, quibuscumq; priuilegijs non obstantibus.

Episcopi etiam visitent hospitalia, collegia, confraternitates, montes pietatis, & pia loca omnia quomodocumq; nuncupentur, etiam si locorum prædictorũ cura ad laicos pertineat, atq; eadem pia loca exemptionis priuilegio sint munita, & omnia quæ ad Dei cultũ aut animarum salutem seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo iuxta sacrorum canonũ instituta agnoscant, & exequantur; contumaces, & contradictores huic tam pio, ac necessario officio aut verbis, aut factis, ordinarij arbitrio puniantur, & nihilominus huic decreto parere omnibus opportunis remedijs, inuocato etiam si oportuerit sæcularis brachij auxilio, ab Episcopis cogantur.

Præcipuamque curam habeant Episcopi in visitatione de scholis, & litterarum ludis, & bonarum artiũ magistris, & num vitæ probitatẽ, integritatem, & scientiæ puritatem seruent.

An sciant Ecclesiam esse consecratam, vel benedictam, an consecrata sint altaria, & vasa, & corporalia, vestes, & id genus, reliqua sint benedicta. Hæc omnia diligenter inuestigentur, vt inde intelligatur quid desideretur in ijs, & prouideatur.

An aliquis etiã vsurpet decimas, & bona ad Ecclesiã spectãtia, & seruetur in hoc Tridentini cõcilij decretũ.

De

De Vicarijs Foraneis.

VT autem præmiſſa omnia,& alia etiam inferiùs ſtatuenda,& ordináda per ordinarios,maxime in viſitatione,facilius executioni mãdentur, ſtatuit hæc Synodus, vt in ſingulas diœceſes qui magis idonei videbuntur, Vicarij foranei,vbi non adſunt, cõſtituantur; quorum munus erit omni diligentia curare, vt omnia quæ præcepta ſunt,& alia per Epiſcopos in dies præcipienda executionem ſortiantur, quærantq; de vita, & moribus Presbyterorum, & quales ſe in paſtorali præbeant cura, & an in Parochijs ſibi commiſſis omnia recte agantur; num Rectores reſideant, & non reſidẽtes Epiſcopis denuncient: præcipue autem inquirant, an à Parochis erga miſerabiles ſub ſua cura perſonas debitum perſoluatur officium, ad hoc ne quis ob vitæ incommoda decedere cogatur.

Prouideantq; ne diebus Dominicis,& feſtis aliquod illicitũ opus fiat; & quos in aliquo delinquere proſpexerint, Epiſcopis indicent, ac denuncient,crimina, & delicta Clericorum, vt,quod iuris fuerit,exequi poſſit.

De Ludi Magiſtris.

MAgiſtri ſcholarum, quoq; & præceptores pueros, & adoleſcẽtes ſuos ne dum in Grãmatica,& Rhethorica,verũ etiam in his, quę ad religionẽ ſpectant,vt ſunt diuina pręcepta,articuli fidei,alia ſimilia erudiãt; diebusq; feſtiuis ad diuina audienda hortentur,ac impellant,legantq; in ſcholis Catechiſinũ, nec ſcholam aperiant, niſi cũ licẽtia ordinarij,& emiſſa fidei profeſſione.

N Et

Et non solum libros Indice fel. recor. Pij Papæ IIII. edito nominatim vetitos, sed nec obscœna vel turpia tractantes pueris legendos, vel interpretandos proponant; sed illos, qui ab Ordinario propositi, & approbati fuerint: eosq; vehementer hortamur, vt in tam flexibili ætate, & ad malũ prona, discipulos suos bonis moribus, ac salutaribus præceptis instituant.

SESSIO QVINTA

CELEBRATA DIE XVII. MAII MDLXXIX.

De Iudiciali foro Episcopi, & de Iudicijs.

Vm causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinẽtes, iuxta sacros Canones, coram Ecclesiasticis dumtaxat iudicibus cognosci & terminari debeant: ideo Episcopi suo arbitrio pœnis & cẽsuris afficiant omnes & singulos clericos, etiam regulares, administratores hospitalium, & aliorũ piorum locorum quorũcumq; qui in causis, vt supra vel agendo, vel excipiendo, vel aliter in iudicio & foro sæculari comparere, vel eis se subijcere præsumpserint: declarando præterea nullius esse roboris, & momẽti processus, & actus quoscumq; qui tam in præmissis, quàm in omnibus alijs causis ad forum Ecclesiasticum ex decreto Tridentini concilij pertinẽtibus coram Iudice, & foro sæculari quacumq; ratio-

ratione vel prætextu actitati, ac ventilati fuerint. Et vt hoc decretum inuiolabiliter obſeruetur, Epiſcopi diligenter operam dabunt.

Epiſcopi in terminandis cauſis, quantũ fieri poteſt, breuitati ſtudeant, ac litigatorũ artibus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia parte iudicij differẽda modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Appellationes non recipiantur, nec inhibitiones fiant niſi à diffinitiua, vel à diffinitiui vim habente, vel cuius grauamen per appellationem à diffinitiua reparari non poſſit. Et ne inhibitorias indebitas fieri contingat, & partes inutilibus ſumptibus grauentur: ideo hæc Synodus ſtatuit, vt adueniente caſu in primis à Iudice ad quem breuiori termino præfixo, vbi probabiliter iuxta communis iuris regulas, & doctrinas, ea de cauſa dubitetur eſſe diſcutiendum, an appellatio ſit huiuſmodi, quæ ex præfato Concilij decreto reijci, vel recipi debeat, ne ſi quas minime deceat appellationes Iudex admiſerit, vel admittendas reiecerit iuſta conquerendi occaſio alicui præbeatur.

Quoniam omnis ſententia ſine legitimo proceſſu recte facto viribus non ſubſiſtit, ſtatuerunt Patres antiqui, vt omnia acta iudicis exacta diligentia, & competenti ordine ſcribantur, & ſic cõſcripta partibus requirentibus tradantur: Itaque originalia penes ſcriptores remaneant, vt ſi ſuper proceſſu Iudicis fuerit ſuborta contentio, per hæc poſſit veritas declarari. Hæc Synodus igitur in executione ſacrorum Canonum ſtatuit,

& ordinat, vt de cætero in formandis processibus seruentur ad minus termini infrascripti, videlicet ad libellandum, excipiendum seu respondendum libello, iurandum de calumnia, articulandum, & articulari videndum, dicendum contra articulos, producendum omnia contra producta.

Notarij singuli Episcopalis Curiæ in omnibus caussis spiritualibus, aut temporalibus, ciuilibus, aut criminalibus teneantur, & debeant omnia, & singula acta iudicij diligenti ordine conscribere, non in schedulis, sed in libris quaternatis: Schedulæ, quæ per partes porriguntur in iudicio, vt sunt Libelli, Responsiones, Capitula, & Positiones, postquam fuerint descriptæ, vt præmittitur, reponantur in filcijs, quas singuli Notarij singulas facere teneantur singulis annis, & ita, & taliter præmissa obseruentur, quòd nulla causa, nullaq; ratione Originalia à se dimittant. Si quis vero contra præmissa, vel præmissorum aliquid facere præsumpserit, eo ipso teneatur ad omne damnum, & interesse parti, quam ex eius lædj contigerit negligentia: quòd si causa ex officio mota fuerit, ea pœna mulctetur, qua secundum qualitatem negotij mulctandus videbitur Episcopis.

Habeantque dicti Notarij vnum registrum, super quo singulariter registrentur omnes litteræ, quæ de dicta Curia exeunt sub censuris Ecclesiasticis, & alijs Episcopi arbitrio pœnis.

Et quia producuntur iura, & scripturæ authenticæ, quando pars producens intendit illa sibi restitui facere, non

re, non restituantur nisi dimissa copia auscultata cum Originali parte citata.

Et vt omnia recte procedant in formandis processibus, & scripturarum copijs faciendis, ponatur in qualibet facie paginę, lineę vigintiquattuor, & in qualibet linea syllabæ quindecim.

De Notarijs.

CVm ex Notariorum imperitia plurima damna, & multarũ litium occasio oriatur: Episcopi Notarios quoscumq; examinent, & quos inuenerint experiẽtia, probitate, scientia, & ætate præditos, illi eligãtur, & approbentur; & qui electi, & approbati non fuerint corã aliquo Iudice ecclesiastico, siue ordinario, siue delegato, causas tractare, acta rogari, & Procuratoris officium exercere nõ possint; & approbati si in litibus & causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus deliquisse reperti fuerit, iuxta sacri Tridentini concilij decretum puniantur.

Statuit etiam nullum Notariũ rogari posse de contractu rerum Ecclesiasticarum ad forum Ecclesiasticũ pertinentium, vt sunt decretorum interpositiones, beneficiorũ renunciationes, vel ad renunciandũ procurationes, sponsalium dissolutiones, & similia, nisi vt supra approbati sint. Scripturas vero huiusmodi ab alijs Notarijs confectas, scriptas, & rogatas nullã in Ecclesiasticis iudicijs fidem facere statuit & decreuit.

Ecclesiastici fori Notarij tempore eorũ admissionis iurent obseruare omne id quod ipsis ab hac Synodo mandatũ est, ac etiã conscribere, & exẽplari acta, & processus causarũ ad Episcopalẽ curiã pertinentium, atq;

omnia

omnia pro curia gestorum instrumenta in authenticā formā redigere, & in Archiuio reponere, vt ibi postea perpetuo conseruentur.

Originales processus (vt dictum est) Iudicibus, Ordinarijs, Delegatis, Arbitris, aut Arbitratoribus non deferant, sed eorum tantum exempla fideliter collata; nisi alicuius inopia aliud aliquando Episcopo videatur.

Notarij ab Episcopis cogātur modis omnibus quāto citius, & ad minus intra mensem (congrua mercede accepta) in appellationum causis copiam appellanti exhibere: etsi in deferenda exhibitione fraudem fecerint, iuxta Tridentini concilij decretum puniantur.

De Archiuio.

ARchiuia vbi non sunt, instituant, & instituta recte curari studeant, omnemq; diligentiam adhibeāt, vt instrumenta quæcumque, atq; scripturæ aliȩ omnes in eis contentæ, ita conseruentur, vt ea nequeat vel temeraria manus attingere, vel vllo pacto violare.

Custos vero ab Episcopo deputetur, qui diligentissime cuncta conseruet & administret, & per inuentarium cuncta tradantur, & ex eodem inuentario restituantur.

Custodi non liceat ex Archiuio originales scripturas tradere, etiam data fide, & pignore: & si contrafecerit, ab Ordinario ex arbitrio mulctetur.

Prælato decedente, claues Archiuij Oeconomo, vel Vicario capituli fide publica tradantur, & penes eosdē fideliter conseruentur, quȩ futuro Pastori postea consignētur. Qui-

Quicumq; Instrumenta, Scripturas, Monumenta, Iuraque omnia cuiuscumque Ecclesiæ detineant, vel vsurpent, ab Episcopis certiores fiant, eos ex sacri cõcilij Tridentini decreto vti Ecclesiasticorum iuriũ vsurpatores excommunicationis sententiam incurrisse. Et qui Instrumenta, Scripturas, Monumẽta, Iuraq; omnia cuiuscumq; Ecclesiæ detineri, & vsurpari sciuerint, & non prodiderint, canonica monitione præmissa, excõmunicationi subijciantur, donec detinentes, aut vsurpantes reuelauerint, vel idonee fuerit satisfactum.

De Inuentario processuum causarum, & negotiorum quorumcumque ab Episcopis conficiendo.

CVm in Prouincia nostra fel. recor. Pij Papæ V. præcepto de cõficiendis Inuentarijs per Episcopos regni Neapolitani, & Siciliæ hactenus satisfactũ non sit: Ne tam vtile, tamque necessarium institutum per incuriam omittatur; Episcopos omnes commonemus, vt quilibet Inuentarium authenticum omniũ, & quarumcumq; suæ Curiæ querelarum, accusationum, inquisitionum, denunciationum, testificationum, instrumentorum, processuum, ceterorumq; actorum, causarum, negotiorum criminalium etiam mixtorum, quæ apud Curię suæ Notarium, siue actuariũ fuerint, quam primum conficiendum curet, & iuxta memoratũ præscriptum, seu bullam, quotannis in perpetuum conficiat, & dicti Notarij manu subscriptum penes se custo

diat

diat donec super his iudicatum fuerit. Et si eum interim de vita decessisse contigerit, illud vniuersum sigillo suo obsignatū, fidei sacerdotis cui peccata sua confessus est (morte impendente) committat, tuto ta men & fideliter asseruandum, ac futuro Præsuli clausum integrumq; tradendum.

De Blasphemis.

SCientes plerosq; pœnarum grauitate magis quàm Dei timore arceri solere à voluntate peccandi: propterea in Blasphemos, quammaxime (vt reatus qualitas exigit) insurgentes, eos pœnis in Bulla piæ memoriæ Pij Papæ Quinti contentis, omnino afficiendos esse præcipimus.

Sed vt huiusmodi nefandum, & impiū scelus, quod tam diuinis, quàm humanis legibus detestatum est, de medio penitus tollatur, sodalitatem Dei nominis instituendam esse decernimus, quam per Episcopos in suis vrbibus, & diœcesibus præscriptis regulis vnà cum Indulgentijs in Bulla expressis à fel. recor. Pio Papa IIII. eius rei causa edita, quamprimum fieri poterit, institui mandamus.

De Simonia.

CVm detestabile scelus Simoniacæ prauitatis tam diuinorum, quàm sacrorum Canonum auctoritas abhorreat, atque damnet: Ideo vt aboleatur, Synodus mandat inuiolabiliter obseruari constitutiones maxime Pauli secundi, & Pij Quarti, & Quinti, & quod quicumq;

cumq; crimen ſimoniace commiſiſſe cóuictus fuerit in conſequendis ordinibus,eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpẽſus,& per annum carceri mancipetur.

Qui dignitates Eccleſiaſticas ſimoniace acquiſiuerit, illis ſit ipſo iure priuatus, & in futurum inhabilis, & ad eas,& ad quaſcumq; alias obtinendas.

Qui officium, vel beneficium Eccleſiaſticum ſimoniace adeptus fuerit,illis ſimiliter ſit ipſo iure priuatus, & ad fructuum reſtitutionem teneatur, & perpetuo ſit inhabilis ad ea, & quęcumq; alia beneficia obtinenda.

Si autem tale crimen pluries commiſiſſe quis conuictus fuerit, pręter ſupradictas pœnas,etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus Eccleſiaſticis degradatus à fidelium conſortio eijciatur.

Qui vero ordines, & beneficia ſimoniace contulerint,pœnis à iure ſtatutis puniantur.

Caueát prӕterea quicumque,ne in ſacramentorum exhibitione ſimoniacum aliquid faciant: alioquin per locorum ordinarios grauiſſime puniantur: qui huiuſmodi criminis reos cum maxima ſeueritate coercere procurent, iuxta Tridentini concilij decreta.

Iuſpatronatus, vẽditionis, aut alio quocumq; titulo contra Canonicas ſanctiones nullo modo patroni,etiã ſi communitates, & collegia quicumq; exiſtant,transferre pręſumant:ſi ſecus fecerint, excommunicationis & interdicti pœnis ſubijciãtur,& dicto iure patronatus ipſo iure priuati exiſtant. Nec aliquis huiuſmodi illegitimarum alienationum particeps, aut mediator ſit.

De Hæreticis.

EPiſcopi ſingulare ac maximũ ſtudium in eo potiſſimum impendere debent, ne ipſis dormientibus inimicus homo praua hæreſum ſemina doctrinæ, ac morum corruptionẽ diſſeminare, aut inſerere valeat: Ideo præ ceteris curent, vt conuentus, ſeu conuenticula, prę ſertim rudium ac ſuſpectorum hominum, de his quæ ad fidem ſpectant tam publicas quàm priuatas diſceptationes, ac ſermones, ceteraſq; huiuſmodi periculoſas occaſiones prohibeant, ac penitus tollant: denique operam in quærendis hæreticis, ac eo nomine ſuſpectis, vt inuentos de ſuo ouili conſtanter exterminent, parati etiam ſi opus fuerit, hac de cauſa ſanguinem animamq; profundere, quo Deo gratius, & ouibus ſuis ſalubrius in vniuerſo ſuo munere efficere nihil poſſunt. Si vero negligentes aut remiſſi fuerint in expurgando de eorum diœceſi hæreticæ prauitatis fermento, ſciant incidere in pœnas ſtatutas in concilio Lateranenſi ſub Innocentio tertio, ac in alijs ſacris Concilijs, & Pontificijs conſtitutionibus.

De Apoſtatis.

QVàm peruerſum ſit hominum genus, qui ſuaui iugo religionis ſuæ, Deiq; timore poſtpoſito, reſpicientes retro, Apoſtatę facti ſunt, facile ex verbis ſancti Auguſtini elici poteſt: quàmue in Eccleſia Dei infinitis erroribus cauſam pręſtiterunt, & pręſtant, omnibus notum eſt: Ideo Epiſcopi aduerſus eos procedãt iuxta formã

formam sacrorum Canonum, ac Bullam summorum Pontificum, maxime fel. record. Pauli IIII. & Pij V. nec permittant eos cuiuscumq; ordinis & religionis sint, extra ordinem & religionem propriam cũ habitu aut sine habitu viuentes, ac vagabundos in eisdẽ diœcesibus permanere, ac Missas, & diuina officia celebrare, vel Ecclesiastica sacramenta, aut animarũ curam exercere; immo expellant, remittant, & puniant iuxta formam dictarum constitutionum, suorum Superiorum habilitatione, & licentia non obstantibus.

De Adulterio, & omni alio illicito coitu.

MOnentur Episcopi, vt statuta Tridentini concilij contra concubinarios tam clericos quàm laicos edita districte faciãt obseruari, ne si id omiserint, Deo, & summo Pontifici reddituri sint rationem.

Sacerdos, & alius clericus, si quis tantæ temeritatis inuentus fuerit, qui postposito Dei timore, se cum Parochiana sua commiscuerit, perpetuo ab exercitio curæ suspẽdatur, postquam annum in carceribus corpus suum ieiunijs, & abstinentijs maceratum manserit, è diœcesi per decennium banneatur, alijsq; pœnis arbitrio Episcopi mulctetur.

Et quos instigante diabolo nefandum scelus incestus admisisse cum matre, sorore, & filia spirituali, idest, quam baptizauerint, vel in baptismo, aut cõfirmatione tenuerint, vel cuius confessionem audierint, & carnaliter rem habuisse constiterit, deponantur, & beneficijs, si quæ habuerint, eo ipso priuati sint, atq; ad perpe

tuam pœnitentiam agendam in vinculis conijciantur. Pro alijs inceſtibus vſq; ad quartum gradum iuxta ſacros canones Epiſcopi arbitrio puniantur.

Et cum Epiſcopi homines ſint, & falli poſſint, nec hominum corda ſcrutari valeant, ne quod boni cauſa inſtitutum eſt, mali ſit fomes & origo: ſi quis eorum qui tamquam boni, & idonei ab eiſdem Epiſcopis electi ſunt, ſpreto Dei honore, cum ea cuius cõfeſſionem audiuit, quicquam inhoneſte, turpiter egerit, aut eius pudicitiam attentauerit, ſi nõ deuentum eſt ad actum, temporanea pœna iuxta ſacros canones acriter puniãtur: ſi vero ad actus turpitudinis eſt deuẽtum, ac etiam qui peccatum in cõfeſſione auditum ſigno, aut verbo prodierit, confeſſionisq; ſigillum fregerit, deponatur, & in arctum monaſterium ad perpetuã agendam pœnitentiam detrudatur.

Qui autem virgini, aut viduę alicui honeſtæ ſtuprũ violenter intulerit, beneficijs priuetur, & virginem cui vim intulerit, vt dictum eſt, dotare cogatur: & ſi beneficijs caret, amplius mulctetur arbitrio Epiſcopi: pellaturq; vtroq; caſu à ciuitate, & diœceſi per decennium poſtquam in carceribus arbitrio ordinarij detẽtus fuerit. Si vero virginem volentem vitiauerit, eiſdem pœnis afficiatur, tantum à præſtatione dotis abſoluatur. Si vero nuptæ violentiam intulerit, eo ipſo beneficijs priuatus, & vinculis perpetuo alligari decernitur.

De Vſuris.

CVm omni iure diuino & humano vſuraria prauitas damnata, & deteſtata ſit; ſtudeãt Epiſcopi hãc peſtem

peſtẽ animarum, ac pauperũ perniciẽ extirpare; ac præterea in vſurarios, omnesq; qui illicitos contractus ineunt, mediatores, aut rogati ſint, vel fuere, ex canonicarum ſanctionum præſcripto vehementer debeant animaduertere; atque vt tanti ſceleris grauitas prorſus innoteſcat, infraſcripta expreſſe declarare maxime his temporibus viſum fuit.

Notarij qui de contractibus rogati ſunt, ex cõſcientia plane proſpiciunt contractuum prauitatem: nihilominus id ſcire diſſimulantes, inſtrumenta conficiũt, quę in eorum ſuperficie ſuſpicione carere videntur, cum tamen venenum latitet, ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda, nullo pacto contractibus, quos ipſi ex animo, & conſcientia ſuſpectos exiſtimant, vel ſuſpicantur ſtipulari præſumant, præter diuinam vltionem, quam incurrent.

Quoniam in venditione mercium ad tempus, quæ à mercatoribus ſępe fieri ſolet, iniuſtitiæ, atq; vſuræ iniquitas latere poteſt: caueant omnino mercatores, ne pro temporis dilatione maiori pretio res ſuas diſtrahant, quàm valeant. Animaduertant autẽ, vt ſi ad tempus vendant, non cariores vendant, quàm ſecundum communem fori vſum rei pretium currat; qui ſane vſus inter probos, & integros mercatores conſtitui ſolet. Quapropter nefarium, atque vſurarium decernit hæc Synodus cum pro maiori temporis prorogatione rei pretium proportionabiliter augetur.

Qui emit aut conducit minoris iuſto pretio, ob anticipatam ſolutionem, eſt etiam vſurarius.

Qui

Qui triticum, aut vinum, & oleum alicuius prædij ante messem, aut vindemiam, aut sericum ante tempus minoris ob anticipatam solutionem emit, quàm collecta sunt valitura,& præcipue qui cautelam à debitore exigunt de maiori quantitate, quàm manualiter præstant, etiam si exigerét decem pro centenario vltra sortem principalem.

Qui pecora,prędia,vel aliud emit ab eo quem non credit ea habere, & statim certa pensione ea eidem locat cum obligatione restituendi pensionem, quam ex re quæ non erat,ceperit.

Qui mutuat cum pacto vt mutuatarius vltra sortem sibi reddendam det aliquid sibi, vel alicui tertio, vel pauperibus.

Qui aliquid vendit ei, qui pecunia indigebat,cum pacto, aut voluntate principali, vt statim sibi minoris iusto pretio reuendat.

Prohibemus omnia cambia sicca tãquam vsuraria, taliaq; cambia exercentes,sententiam excommunicationis ipso facto incurrant.

De Superstitionibus, Maleficijs, Incantationibus, & Sortilegijs omnino tollendis.

SVperstitiosas, & vanas Populi obseruationes, quæcumq; sint,à subditis suis tamquam perniciosas pœnitus tollendas curabunt Episcopi, graui pœna ex sacrorum canonum decretis proposita contra resipiscere nolentes; maleficos autem, sortilegos, lamias siue

strigas

ſtrigas, ceteroſq; omnes, qui quouis magicę artis, & veneficij genere pactiones, & fœdera expreſſa, vel tacita cum dæmonibus faciũt, præſertim cum homicidium eorum cauſa ſecutum fuerit, vel aliquis ſacramentorum abuſus in maleficijs interuenerit, iuxta canonicas ſanctiones acriter puniant.

De Receptationibus Bannitorum.

ET quia non ſine graui animi moleſtia intellexit hęc Synodus, quòd nõnulli facinoroſi homines, vt ad alia ſcelera perpetranda deuenire poſſint, immunitatis Eccleſiaſticę clypeo abutẽtes, ad diuerſas Eccleſias, & alia loca Eccleſiaſtica huius prouincię diuertunt, ibiq; in grauem Dei offenſam, & plurimorũ perturbationẽ degunt, & morantur: ideo ne vnde peccatorum eſt poſtulanda venia, ibi peccandi detur occaſio; Vniuerſis, & ſingulis Archipresbyteris, Presbyteris, & Clericis tã ſæcularibus, quàm quorumcumq; etiam mendicantiũ ordinum regularibus, ceterisq; perſonis Eccleſiaſticis quacumq; etiam dignitate fulgentibus in hac prouincia conſiſtentibus, ſub pœna arbitrio Epiſcopi imponẽda ac excommunicationis ſingulariter in ſingulos: In conuentus vero, & collegia quæcumq; in his forſan delinquentia ſuſpenſionis à diuinis, & in ipſorum tam ſingularium, quàm conuentuum & collegiorum Eccleſias, monaſteria, capellas interdicti Eccleſiaſtici pœnis inhibetur, ac præcipitur, ne de cetero publicos latrones publicarum ſtratarum obſeſſores, eos qui in Eccleſijs homicidia perpetrarunt, aliosue facinoroſos

homines, quibus Ecclesiarum immunitatem sacri Canones prodesse nolunt, siue laicos, siue clericos in Ecclesijs suis, illorumq; domibus, siue alijs locis Ecclesiasticis prouinciæ prædictæ recipere, admittere, seu retinere, vel promittere eisdem securitaté publice, vel occulte quoquo modo præsumant.

De Suffocationibus.

VT autem suffocationibus in posterum prouideatur, quę passim ferme impune prætermittuntur, hortatur hæc Synodus omnes Episcopos, vt efficiant quòd à rectoribus saltem singulo quoq; mense populus doceatur, eique declaretur grauitas huiusmodi culpæ, mulieribusque lac proprijs, & alijs infantibus præbentibus præcipiatur, vt nullo modo ipsos in lecto absque capsula, & tabula intermedia retineant, cótrafacientes vero tam pœnis pecuniarijs, quàm censuris ecclesiasticis in subsidium, & etiam exilij à diœcesi vel metropoli puniri possint. Quæ pœnæ extendantur etiam ad earum maritos: quia cum sit caput mulieris vir, huius transgressionis culpam habere maxima ex parte putantur. Contra suffocatores verò supradictæ pœnæ pro modo culpæ ab Episcopis grauissime augeri possint, addita etiam condigna ac salutari pœnitentia ab ipsis tantum iniungenda, atq; interea teneantur omnes reuelare parochis mulierum, quæ pueros in lecto absq; capsula, vel tabula intermedia contra huius decreti dispositionem retinuerint, & eos qui non reuelauerint, etiam si opus fuerit, excommunicandos esse decreuit.

abhor-

De Eleemosynarum Quæstoribus.

PRaui eleemosynarum quæstores aut ministri, quorum nomen, atq; vsum Prouincialis Synodus penitus aboleri, & abrogatos esse voluit, ad officium huiusmodi exercendum de cetero non admittantur.

Importunas, atq; illiberales eleemosynarũ exactiones potiusquam postulationes, aliaque huiusmodi, quæ à simoniaca labe, vel certe à turpi quæstu non abhorrent, prohibeant Episcopi, neq; permittant, vt regulares, & sæculares Sacerdotes hostiatim, & per vias vadant, & quærant eleemosynas pro celebrandis Missis mortuorum in die omnium fidelium defunctorũ faciendo scribere, & obligare personas fere inuitas, pro vt solitum est in hac Prouincia, easq; postea cũueniendo in iudicio si non soluerint.

De Pœnis.

PAstoris officium est, gregem Dominicum fidei suæ creditum ita Deo adiuuãte dirigere, vt quod ad vitam æternam ducit, demonstret, & per illud conducat; & quod impedire, & diuinam maiestatem offendere viderit, amouere, & è medio tollere non solum hortationibus, ac exemplis, sed etiam quando ea non proderunt pœnarum metu coercere. Idcirco Episcopi studeant esse tales, vt suæ curæ Pastorali conuenit, & in delinquentes omnes, & singulas sententias censuras, & pœnas contra eos, qui à recta via deuiauerint, & aliàs deliquerint, latas proferant; nec de earum rigore quic

quam relaxent, admonẽtes eos, qui talia perpetrare veriti non fuerint non ſolum ſubituros eas pœnas, quæ ſacris ſunt canonibus conſtitutæ, ſed etiam eas quas Epiſcopi arbitrij diſcretio pro perſonarum qualitate conſtituet.

De Excommunicatione.

CVm gladius excommunicationis neruus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad cõtinendos in officio populos valde ſalutaris; ſobrie tamen magnaq; circũſpectione exercendus eſt, cum experiẽtia doceat, ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni quàm formidari, & perniciem parere, quàm ſalutem: idcirco Epiſcopi abſtineãt, & ſeruent formam præſcriptam à Tridentino concilio.

Monitiones vero, quæ ad finem reuelationis fiunt, non cõcedant niſi pro deperditarum, & ſubtractarum rerum reſtitutione, ſiue illarum, & illas ſubtrahentium reuelatione, & ad inſtantiam eorum dumtaxat quorũ ciuiliter intereſt, & ab eis recepto iuramento de rebus perditis re diligenter, ac magna maturitate examinata.

Capitula rem ipſam de qua agitur, reiq; valorem nominatim, & ſpecifice exprimant, niſi forte ſint pro Eccleſijs, locis pijs, communitatibus, vniuerſitatibus, collegijs, aut vniuerſalibus ſucceſſoribus, quos veriſimile eſt certam rerum notitiam non habere; tunc quædam rerum in genere deſignatio fiat, quæ oſtendat res ipſas non vulgares eſſe.

Animaduertant Epiſcopi quòd ſi eorum culpa hæc

arma

arma ſpiritualia contemni contigerit, nullo modo ſe excuſari poterunt, quominus Deo rationem reddere debeant de pernicie, quæ loco ſalutis animarum hac de cauſa ſecuta fuerit.

De Interpretatione conſtitutionum Synodi.

Conſtitutiones ad verborum proprietatem, & vt dicitur, ad litteram intelligantur, nulla admota aut intenſiua aut extenſiua interpretatione, vltra quàm verba ipſa ſignificent; niſi quòd facultatem, quam habent Epiſcopi ex his decretis per Vicarios generales ea exequi poſſint, exceptis ijs, quę pertinēt proprie ad ordinem Epiſcopalem, aut à concilio Tridentino, aut ab Epiſcopis expreſſe excluſi eſſent.

Quoniam ob varietatem locorum non poteſt in legum executione omnis æqualitas, aut idem modus ſeruari multæq; ſtatutæ ſunt pœnę, quæ moderatione in alijs diœceſibus indigeant. Propterea poſſint Epiſcopi quaſcumq; pœnas in his conſtitutionibus expreſſas pro qualitate locorum ad ſtatum ſuarum Eccleſiarum vt res expoſcere videbitur redigere, & aptare; quos (dubitandum non eſt, omnia ad pietatem, & animarum ſalutem relaturos.

Synodus declarat & ſtatuit, quòd quotieſcumq; clerici mulctandi ſunt, & pœna pecuniaria ſit exigenda, locis pijs applicetur, & nihil ad Epiſcopum perueniat.

Et ſi in his conſtitutionibus dubitationis, aut ambiguitatis aliquid quomodocumq; exortum fuerit, Reuerendiſſimus Metropolitanns in ſua Prouincia interpretabitur, cuius ſententiam ſequi omnes teneantur,

quousq; alia Synodus Prouincialis habeatur.

Prouincialis Synodus abrogat, & abrogatas esse decernit alias constitutiones præsentibus contrarias, & quomodolibet aduersantes.

Decretum Generale.

DEniq; omnia, & singula in his decretis comprehēsa, & alia quęcumq; tam à sacris canonibus, quàm apostolicis ordinationibus, & à generalibus quibusq; concilijs, præsertim à sacrosancta Tridentina Synodo statuta, ac definita, siue dogmata, siue reformationem, & morum correctionem respiciant, plene, atq; integre ab omnibus cōprouincialibus Episcopis, Abbatibus, Capitulis, & alijs Ecclesiasticis personis, quę per se, vel per eorū idoneos Procuratores interfuerūt, aut interesse debuerūt, ac etiam sęcularibus quibuscūq; quod ad eos attinet seruari debere decernimus, ac sub iuris, & arbitrij pœnis districte pręcipiendo mādamus, saluis tamen omnibus cōstitutionibus Ecclesiarū arctioribus, & laudabilioribus: iniungentes Episcopis, vt hæc ipsa decreta post sex mensiū spatiū in eorum ciuitatibus, & diœcesibus publicari, & ab omnibus obseruari curent. Decernentes etiam omnes, & singulas admonitiones, statuta, decreta, & mādata in hac Synodo facta ordinata, & gesta, ac eorū promulgationē ita omnes, & singulos quos tāgit, afficere ac si personaliter & singulariter singulis ipsa notificata, & intimata fuissent; eisdē notificamus quòd si cōtra quicquam admiserint, pœnis ac mulctis, quę in eis cōstitutę sunt, & alijs Episcoporū arbitrio imponendis constringentur.

FINIS.

CATALOGVS EORVM, QVÆ IN HAC Synodo continentur.

SESSIO PRIMA.

SESSIO SECVNDA.

SESSIO TERTIA.

